KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. 901.9 Acc. No. 45272

Author. രാജഗോപാലാചാരി.സി

Title. നമ്മുടെ സംസ്കാരം

1164

നമ്മുടെ സംസ്കാരം

KOTTAYAM.
45272
KOTTAYAM.

സി. രാജഗോപാലാചാരി

വിവർത്തനം:

വിദ്വാൻ സി. എൽ. മീനാക്ഷിഅമ്മ

ഭാരതീയ വിദ്യാഭവനത്തിനു് (ബോമ്പെ, 7) വേണ്ടി

കൾച്ചറൽ ബുക്ക്സ് പ്രൈവററ് ലിമിററഡ്

മദിരാശി, 11

പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു്.

വില 1ക.]

[Copy rights Reserved.

സംസ്കാരഗ്രന്ഥാവലി—നമ്പർ 1
വില ഒരുറുപ്പിക

M 901.9

ഒന്നാം പതിപ്പ്
26—1—1964
2,000 Copies

© ഭാരതീയ വിദ്യാഭവൻ
ബോമ്പെ—7

അച്ചടി
മാതൃഭൂമി പ്രസ്സ്, കോഴിക്കോട്—1

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM

വിഷയവിവരം

	ഞങ്ങൾക്കു പറയാനുള്ളത്	....	4
	അവതാരിക	....	7
I	സാമാന്യ സ്വരൂപം	....	9
II	കുടുംബവും വർഗ്ഗവും	....	23
III	ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൻെറയും ദർശനത്തിൻെറയും സ്വാധീനം	....	36

NATIONAL BOOK STALL
SPCS
LTD
KOTTAYAM

ഞങ്ങൾക്കു പറയാനുള്ളത്

ഒരു പുതിയ സമാരംഭമാണ് ഞങ്ങളുടേതു്. സാംസ്കാരിക മണ്ഡലത്തിൽ ഇങ്ങനെയൊരു പ്രവർത്തനം ഞങ്ങൾ തുടങ്ങിയിട്ടു് ഇരുപത്തഞ്ചു സംവത്സരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതിനകം ഇംഗ്ലീഷിൽ 20–ഉം, തെലുങ്കിൽ 100–ഉം ഹിന്ദിയിലും തമിഴിലും ആറു വീതവും ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഞങ്ങൾ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മലയാളത്തിൽ ഇതാദ്യമായിട്ടാണു്.

'സംസ്കാരഗ്രന്ഥാവലി' എന്ന ശീർഷകം ഞങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യമെന്തെന്നു സ്വയം സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. മലയാളികളായ വായനക്കാരുടെ സഹകരണമുണ്ടെങ്കിൽ ഈ ഗ്രന്ഥാവലിയിൽ തുടർന്നുകൊണ്ടുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾക്കു ഞങ്ങൾ സന്നദ്ധരായിരിക്കുമെന്നു അറിയിക്കട്ടെ.

26–1–'64. പ്രസാധകർ

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്

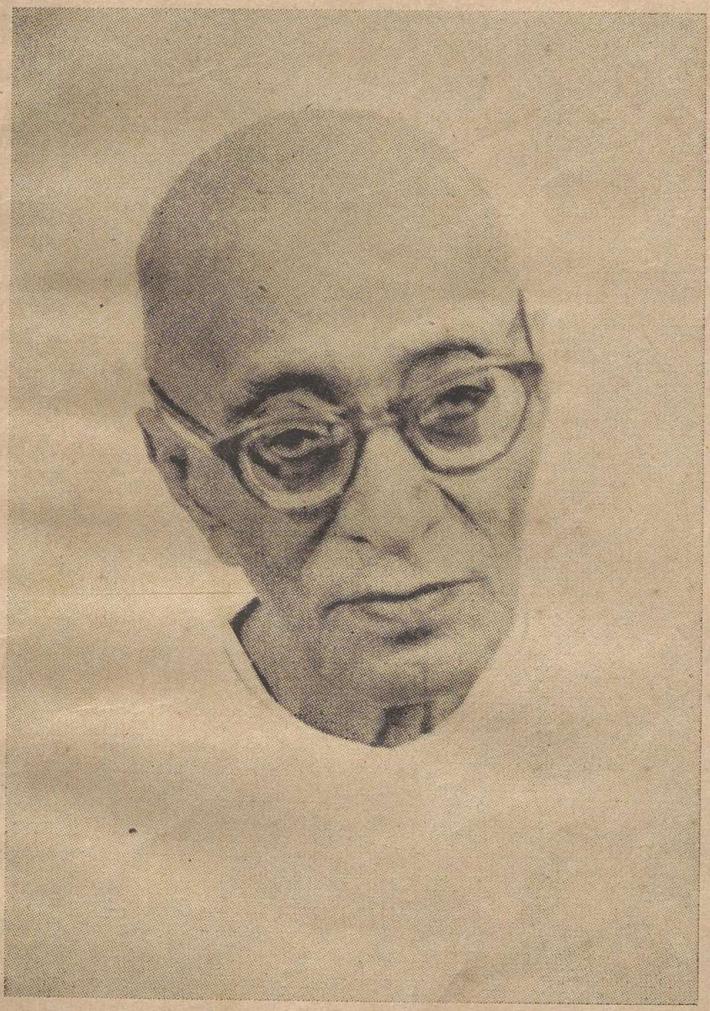

സി. രാജഗോപാലാചാരി

അവതാരിക

ഭാരതീയ ചിന്താഗതിയിൽ രാജാജി ചെലുത്തിയ സ്വാധീനശക്തി ഒരു സ്ഥിരീകൃതമായ സത്യമാണ്. പലതരത്തിൽ കഴിവുകളുള്ള അസാമാന്യനായ അദ്ദേഹം പലനിലയ്ക്കും നടത്തിയിട്ടുള്ള സംഭാവനകൾ പലതാണ്. സംഭവഗതികൾ വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും, അവയെ ഉൾക്കൊണ്ടു് അവയുടെ ഗുണം അനുഭവിക്കാനുള്ള നമ്മുടെ കഴിവിനെ വിലയിരുത്തുകയും ചെയ്യുക എന്ന കർത്തവ്യത്തിന് രാജാജിയേക്കാൾ പററിയ മറെറാരാളെ ചിന്തിക്കുക പ്രയാസം. തന്മൂലം ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തെപ്പററി ഒരു പ്രസംഗപരമ്പര നടത്താൻ ഭാരതീയ വിദ്യാഭവൻ അദ്ദേഹത്തെ ക്ഷണിച്ചതും ആ പ്രസംഗപരമ്പര ഇപ്പോൾ കൂടുതൽ വിശാലമായ ഒരനുവാചക ലോകത്തിനുവേണ്ടി ഗ്രന്ഥരൂപത്തിൽ ആക്കിയതും സർവ്വഥാ സമുചിതംതന്നെ.

വളരെ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതും വ്യഭിചരിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഒരു ശബ്ദമാണ് സംസ്കാരമെന്നതു്. അതിൻെറ മറപിടിച്ച് നാം പല കുററങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ദൈവാധീനംകൊണ്ടു സത്യത്തിനെന്നപോലെ സംസ്കാരത്തിനും രൂപഭേദങ്ങൾ പലതുണ്ടെങ്കിലും അർത്ഥം ഒന്നേയുള്ളു. മാത്രവുമല്ല രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും ഭിന്നമായ ഒന്നാണ് സംസ്കാരം. ഞാൻ ഇത്രയും സ്പഷ്ടവും ജീർണ്ണവുമായ ഒരു പ്രസ്താവന ചെയ്യാൻ കാരണമുണ്ട്. വിദേശ ഭരണാധികാരിയുടെ മാതൃകയോടു തുല്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണ് എന്നിൽ സംസ്കാരത്തിൻെറ സ്മരണയുണ്ടാകുന്നതു്. ഞാൻ ഇന്നും മറന്നിട്ടില്ലാ, നമ്മിൽ പലരും ആ വിദേശീയനോടൊപ്പം നിൽക്കാൻവേണ്ടി മാത്രം നമ്മെ ശതാബ്ദങ്ങളായി നിലനിർത്തി പോഷിപ്പിച്ചുവന്ന വേരുകളെ ഉണക്കിക്കൊണ്ടു് നിഴലു തപ്പിപ്പിടിക്കാൻ പെട്ടപാടുകൾ. ആ കാലം ഭാഗ്യവശാൽ മറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.

ഭാരതാംബ ഉണർന്നുകഴിഞ്ഞു; അവളുടെ ആത്മാവിനെ വീണ്ടും കണ്ടുപിടിക്കാൻ അവരം ജാഗരൂകയും ഉത്സുകയും ആയിരിക്കുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള മൂന്നു പ്രസംഗങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശാലമായ വിജ്ഞാനം പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്; നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ ഉറവിടങ്ങളെപ്പററി വിശദീകരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. 'വിജയകരമായ ആത്മ നിയന്ത്രണ സ്വഭാവം' എന്നത്രേ സംസ്കാരത്തെ അദ്ദേഹം നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ശാരീരികവും മാനസികവുമായ ആവശ്യങ്ങരം നിർവ്വഹിച്ചതിനുശേഷം മനുഷ്യന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന് അഗാധതനൽകാൻ ആവശ്യമുള്ള ഒരു മൂന്നാമത്തെ അളവാണ് സംസ്കാരം.

ശതാബ്ദങ്ങളായുള്ള ഭാഗ്യവിപര്യയംകൊണ്ടു നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിനാസ്പദമായ മുഖ്യ മൂല്യങ്ങരം തകർന്നുപോയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അവ നിലനില്ക്കുന്നുണ്ട്; നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്യും. നമ്മുടെ ചരിത്രത്തിന്റെ നീണ്ട നടക്കാവിലെങ്ങും അണിമുറിയാത്ത ഒളിവിതറി നിന്നിരുന്ന ഒരു രജതരേഖയാണ് നമ്മുടെ സംസ്കാരമെന്ന് ഞാൻ പറയട്ടെ. ആപൽഘട്ടത്തിലെല്ലാം നമ്മുടെ രാഷ്ട്രത്തെ അതു് നിലനിർത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈയിടെ വിധി നമ്മുടെ മൂല്യങ്ങരംക്കും ജീവിതസമ്പ്രദായത്തിനും എതിരായി ഒരു വെല്ലുവിളി നടത്തിയല്ലോ. അതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ വിശിഷ്ട സമകാലികരിൽ ഒരാരം സമയവും ശ്രമവും ചെലവാക്കി നമ്മുടെ പാരമ്പര്യത്തെ അനുസ്മരിപ്പിച്ച് അതിന്റെ സത്തയ്ക്കും സത്യത്തിനും അനുരൂപമായി നില്ക്കുവാൻ നമ്മെ ക്ഷണിച്ചതു് രണ്ടുതരത്തിലും സമുചിതമായിട്ടുണ്ട്.

ഈ പ്രസംഗപരമ്പര ഉദ്ഘാടനംചെയ്യാൻ എന്നെ ക്ഷണിച്ചതിനും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന് ഒരവതാരിക എഴുതാൻ എനിക്കൊരു സന്ദർഭം തന്നതിനും ഭാരതീയ വിദ്യാഭവനോട് എനിക്കുള്ള കൃതജ്ഞത ഞാൻ രേഖപ്പെടുത്തട്ടെ.

ബോംബെ,
17–1–1963.

വിജയലക്ഷ്മി പണ്ഡിററ്.

KOTTAYAM

I

സാമാന്യ സ്വരൂപം

ഞാൻ സാംസ്കാരികകാര്യങ്ങളിൽ ഒരു വിദഗ്ദ്ധനല്ല. കലാ സുഷമകൾ ആസ്വദിക്കുന്നതിൽ സവിശേഷപ്രാവീണ്യം നേടിയ ആളുമല്ലാ, ഞാൻ. ഞാനൊരു ഗായകനോ ചിത്രമെഴുത്തുകാരനോ സംഗീതാദികലകളുടെ വിമർശകനോ അല്ല. സംസ്കാരത്തെപ്പററി ഒരു പ്രസംഗപരമ്പര നടത്തുവാൻ 'ഭവൻ സമിതി'യുടെ ഈ ക്ഷണം മററുവല്ലവർക്കുമാണ് ലഭിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ അവർ ഈ കൃത്യത്തോടു കൂടുതൽ നീതി പുലർത്തുമായിരുന്നു. സാംസ്കാരികകാര്യങ്ങൾക്കു കേന്ദ്രസർക്കാർ നിയമനം ചെയ്തിട്ടുള്ള വിഷയങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന അർത്ഥത്തിൽ കാണുന്ന 'സാസ്കാര'ത്തെപ്പററി ഞാനെന്തെങ്കിലും പറയുമെന്നു നിങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കരുതു്. സംഗീതം, നൃത്തം, നാടകം, സിനിമ എന്നീ വിഷയങ്ങളെപ്പററി യാതൊന്നും ഞാൻ പറയുകയില്ല.

ഞാൻ ചിലതെല്ലാം പറയാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു ഒരു തരം പ്രത്യേക 'സംസ്കാര'ത്തെപ്പററിയാണ്: ഒരു കൂട്ടം മനുഷ്യരാശികൾ കെടിപ്പടുത്തിട്ടുള്ളതും ഓരോ തലമുറയായി പകർന്നുപോന്നിട്ടുള്ളതും ആയ ജീവിതരീതിയുടെ ആകത്തുകയ്ക്കാണു ഞാൻ സംസ്കാരമെന്നു പറയുന്നതു്. സ്വന്തമായി നീണ്ട ചരിത്രമുള്ള ഓരോ ജനസമുദായവും അതിൻേറതായ പ്രത്യേക സംസ്കാരമാതൃകകൾ കെട്ടിപ്പടുത്തിട്ടുണ്ടു്. അവയ്ക്കെല്ലാം പൊതുവായി പലതുമുണ്ടു്; പക്ഷേ ഓരോന്നിനും അതിൻേറതായ സവിശേഷതകളും ഉണ്ടു്.

ഇന്ത്യയുടെ സംസ്കാരത്തെപ്പററി പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനുമുൻപ് മററു രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സംസ്കാരങ്ങളെപ്പററി സാമാന്യമായി ചിലതെല്ലാം പറയാം.

പദങ്ങളെ അസ്പഷ്ടാർത്ഥത്തിൽ നാം പ്രയോഗിക്കരുത്. ഏതു ഭാഷയിലാണെങ്കിലും നാം നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥത്തിലേ പദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കാവൂ. ഒരാൾ സംസ്കാരസമ്പന്നനാണ്, മറെറാരാൾ സംസ്കാരശൂന്യനാണ് എന്നു പറയുമ്പോൾ ആദ്യത്തെയാൾ നല്ലവനെന്നും മറെറയാൾ കൊള്ളരുതാത്തവനെന്നും നാം അർത്ഥമാക്കുന്നില്ല. രണ്ടും രണ്ടാണ്. നന്മ സംസ്കാരത്തിൽ നിന്നു വിഭിന്നമാണ്; നല്ല സ്ത്രീകളും നല്ല പുരുഷന്മാരും, അങ്ങനെ നല്ലവരായി പലരുമുണ്ട്. പക്ഷേ, അവരെല്ലാം സംസ്കാരസമ്പന്നരാവണമെന്നില്ല. സംസ്കാരമെന്നതു സാക്ഷരതമല്ല; വീണ വായിക്കാനുള്ള കഴിവിനും സംസ്കാരമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. പൊതുവെയുള്ള പെരുമാററം, സംഭാഷണം, നടത്ത എന്നിവയെസ്സംബന്ധിക്കുന്ന ഒന്നാണു സംസ്കാരം. സ്വഭാവത്തിൻെറ നന്മതിന്മകളിൽ നിന്നു വ്യതിരിക്തവുമാണതു്. വ്യത്യാസം ഞാൻ ഒരു ദൃഷ്ടാന്തംകൊണ്ടു തെളിയിക്കാം. ശാരീരികശുദ്ധി വസ്ത്രശുചിത്വത്തിൽനിന്നു വിഭിന്നമാണ്. ഒരാൾക്കു ശാരീരികശുദ്ധി ഉണ്ടെന്നു വരാം; പക്ഷേ അയാൾ ശുചിത്വമുള്ള വസ്ത്രം ധരിച്ചെന്നു വരില്ല. അതുപോലെ ഒരാൾ ശുദ്ധവസ്ത്രം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം; ദിവസവും കുളിക്കാത്ത അയാൾ 'നിത്യവെള്ള' ഉടുക്കുന്നവനാകാം. ഈ രണ്ടു ജാതി ശുചിത്വം പരസ്പരബന്ധമുള്ളവയാണെങ്കിലും, രണ്ടും രണ്ടുതന്നെയാണ്.

സംസ്കാരമെന്നതു സ്വഭാവശുദ്ധിയോ സന്മാർഗ്ഗബോധമോ അല്ല. ഒരു മനുഷ്യൻെറ അന്തസ്സത്തയാണ് സ്വഭാവം. സംസ്കാരമെന്നതു 'അക'ത്തെക്കാര്യമല്ലാ, പുറത്തേ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒന്നാണ്. പെരുമാററം, ജീവിതസമ്പ്രദായം എന്നിവയോടാണ്, സ്വഭാവത്തിനോടല്ലാ, സംസ്കാരത്തിനു കൂടുതൽ ബന്ധമുള്ളതു്. സാമാന്യമായി പ്പറഞ്ഞാൽ, 'സ്വഭാവ'വുമായി ബന്ധമുണ്ടെങ്കിലും അതു

ബാഹ്യമായ ഒരു കാര്യമാണ്. 'ബാഹ്യ'ത്തിനു 'ആന്ത ര'വുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്നും ഓർക്കണം.

പ്രകൃതി മനുഷ്യനു ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നല്കിയിട്ടുണ്ട്—പ ഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ: കണ്ണ്, മൂക്ക്, നാക്ക്, ചെവി, ത്വക്ക്; ജീവിതാനന്ദം തേടാനും ജീവിത പ്രചോദനം ഉണ്ടാവാനും ഉള്ള ശക്തി നമുക്കു പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ നല്കുന്നു. ശക്തി മനു ഷ്യനെ ചീത്തയാക്കുന്നുവെന്നു നമുക്കറിയാം; എന്നും നാം അതോർത്തുപോകുന്നു. ആൾറ്റൺ പ്രഭുവാണു ഈ പ്രസ്താ വന നടത്തിയതു്—പക്ഷേ അദ്ദേഹം ഈ പഴയ പ്രസ്താ വന 'രാഷ്ട്രീയ കാര്യ'ങ്ങളോടു് അനുബന്ധിച്ചാണു നട ത്തിയതു്. നാം ഇവിടെ 'ശക്തി'യെന്ന പദം മറ്റൊരു ത്ഥത്തിലാണു പ്രയോഗിക്കുന്നതു്; രാഷ്ട്രീയാധികാര ത്തിൽ നിന്നു് വിഭിന്നമായ ഒരു ശക്തിയാണു ഇവിടത്തെ വിവക്ഷ. ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിന്നു സുഖം നേടാനുള്ള ശക്തി മനുഷ്യനുണ്ട്. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു ചില കർത്തവ്യങ്ങളുണ്ട്; ജീവിതത്തിനു അവശ്യമായ ചില കർത്തവ്യങ്ങൾ. പക്ഷേ അവ ശാരീരിക സുഖത്തിന്റെ ഉറവിടങ്ങളുമാണ്. മററു ശക്തികളെപ്പോലെ, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നല്കുന്ന ഈ ശക്തിയും മനുഷ്യനെ ചീത്തയാകുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയ ജന്യമായ സുഖത്തെ ക്രമാതീതമായി അനുഭവിക്കാൻ മനു ഷ്യജീവിക്ക് ഒരു വാസനയുണ്ട്—മൂകലോകത്തിൽക്കഴി യുന്ന അവന്റെ സഹോദരങ്ങൾക്ക്, മൃഗങ്ങൾക്കു, ഇല്ലാത്ത ഒരു വാസനാവിശേഷം. പരിഷ്കാരം (Civilization) ഈ വാസനാശക്തിയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നു; അടിമപ്പെടുത്തുന്നു. പരിഷ്കാരമെന്നതു യഥാർത്ഥത്തിൽ യന്ത്രണയെ പരിപോ ഷിപ്പിക്കലാണ്. വ്യക്തിയിൽക്കാണുന്ന ഇന്ദ്രിയ പ്രഭാ വവാസനയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതു് സമുദായത്തിന്റെ, ഒന്നിച്ചുകൂടിക്കഴിയുന്ന ജനതയുടെ, ഏകോപിച്ചുള്ള ഇച്ഛാ ശക്തിയാണ്. പരിഷ്കാരവും കാടത്തവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ഇതത്രേ. ഒരു വ്യക്തി പരിഷ്കൃതനാകാം; അഥവാ പ്രാകൃതനോ അപരിഷ്കൃതനോ ആവാം. ഒരു ജന സമുദായം മുഴുവൻ പരിഷ്കൃതമോ അപരിഷ്കൃതമോ ആവാം. വ്യക്തികളുടെ ഇന്ദ്രിയപരതയ്ക്കു സമുദായത്തിന്റെ മനഃ

സാക്ഷി നിയന്ത്രണം ചെലുത്തി അതിനെ സന്മാർഗ്ഗത്തിലേക്കു നയിക്കുമ്പോൾ ആ സമുദായത്തിലുള്ളവർ പരിഷ്കൃതരെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. വ്യക്തിസുഖത്തിനുവേണ്ടി പൊന്തിവരുന്ന ഇന്ദ്രിയപരതയെ നിലയ്ക്കു നിർത്തി നിയന്ത്രിച്ചാൽ, ആ നിയന്ത്രണത്തിനു വിവേകപൂർവ്വം സ്വേച്ഛയാ വിധേയമായാൽ അതാണ് പരിഷ്കാരം. 'പരിഷ്കാര'മെന്ന പദം മററു പലതിനേയും സൂചിപ്പിക്കാം; എങ്കിലും ആ പദത്തിൻെറ കൂടുതൽ യഥാർത്ഥവും സുപ്രധാനവുമായ വിവക്ഷ ഏതാദൃശമായ ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹവും അതിനു സ്വേച്ഛാപൂർവ്വം വഴങ്ങിക്കൊടുക്കലുമാണ്.

പരിഷ്കാരമെന്നതു് സാങ്കേതികശാസ്ത്രത്തിൻെറ പുരോഗതിയല്ല; ജീവിതത്തിൻെറ ഭൗതികോൽക്കർഷവുമല്ല. ആ പദം ഒരു ഭാവനാമമാണ്; വസ്തുവിനെയല്ലാ അതു വിവക്ഷിക്കുന്നതു്, ജീവിത സമ്പ്രദായത്തെയാണ്. കാടത്തത്തെയും പ്രാകൃതത്വത്തെയും വികാരാദികളുടെ ആത്യന്തികത്വത്തെയും നിയമനം ചെയ്തു എന്നതാണ് മുഖ്യമായും 'പരിഷ്കാര'മെന്ന പദം വിവക്ഷിക്കുന്നത്.

വൈഷയികവാസനയെ നിയന്ത്രിക്കുക, അതിൻെറ ആത്യന്തികത്വത്തെ നിവാരണം ചെയ്തു എന്നീ ലക്ഷ്യങ്ങൾ സാധിക്കാൻ പരിഷ്കാരത്തിനു രണ്ടുപാധികളുണ്ട്. ഒന്നു ഗവമ്മെണ്ടുതന്നെ; ഏതു പരിഷ്കാരത്തിനും അനിവാര്യമായ ഒരു ഘടകം. ബാഹ്യമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഉപാധിയാണു ഇതു്: വ്യക്തികളുടെ വാസനകളെ നിയന്ത്രിക്കാൻ ജനങ്ങൾ സാമൂഹികമായി ഏകോപിച്ചു സമ്മതം നല്കുന്നതിൻെറ ഫലമാണ് രാഷ്ട്രത്തിൽ സമർപ്പിതമായിട്ടുള്ള ശക്തിയും നിബ്ബന്ധിതാധികാരവും. സന്മനോഭാവത്തിൻെറ സാകല്യം വൈയക്തികാഭിരുചിയെ കീഴടക്കുന്നു; ആ സന്മനോഭാവം ഗവമ്മെണ്ടിൻെറ രൂപം കൈക്കൊള്ളുന്നു. അതിർത്തിലംഘനം ചെയ്യുന്നവയെ എല്ലാററിനേയും ശിക്ഷാനിയമത്തിനു വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആളുകൾ ഈ ശിക്ഷാനിയമത്തിനു സ്വയം വിധേയമാവുകയോ, അങ്ങനെ അല്ലാത്തപക്ഷം പണ്ടുകാലത്തു

ണ്ടായിരുന്നപോലെ നിയമലംഘകരെ സമുദായത്തിൽ നിന്നു ബഹിഷ്കരിക്കയോ ജയിലിലടയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നു.

പരിഷ്കാരത്തിന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഉപാധി 'സംസ്കാര' മാണ്. അതു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു് കുടുംബായത്തപരിശീലനം, പാരമ്പര്യം, മതവിശ്വാസം, സാഹിത്യം, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നിവയിലൂടെയാണ്. ഒരാന്തരശക്തിയായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടു് സംസ്കാരം ആത്യന്തികത്വത്തെ അടിച്ചമർത്തുന്നു. ബാഹ്യമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ശിക്ഷാനിയമത്തിൽനിന്നു വ്യതിരിക്തമാണിതു്. ശിക്ഷാനിയമം പരാജയപ്പെടുമ്പോൾ അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു് സാമൂഹിക ഭർത്സനമോ, തീരെ-വഷളാവുന്നിടത്തു സാമൂഹിക ബഹിഷ്കരണമോ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

ഗവമ്മെണ്ടും നിയമങ്ങളും സ്ഥൂലശക്തി പ്രയോഗിച്ചു് ജനങ്ങളെ സ്വയം നിയന്ത്രിക്കാൻ നിർബന്ധിതരാക്കുന്നു. സംസ്കാരം ഒരു സൂക്ഷ്മോപാധിയാണ്; അതിന്റെ പ്രവർത്തനം മൂകമാണ്. അതു ജനങ്ങളിൽ നിർബന്ധാനുസരണബോധം ഉളവാക്കുന്നില്ല; സ്വേച്ഛാപ്രവർത്തനബോധം ഉണ്ടാക്കി തന്മൂലം സന്മാർഗ്ഗ ചാരിത്രത്തിന്റേതായ ചാരിതാർത്ഥ്യം നല്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സാമാന്യ പ്രതീക്ഷയ്ക്കു വിരുദ്ധമായി ഒരാൾ പ്രവർത്തിച്ചു് പൊതു നിലവാരത്തിൽനിന്നു വളരെ താണുപോയാൽ അയാളെ മററുള്ളവർ നിന്ദാപൂർവം വീക്ഷിക്കുന്നു; മാററിനിർത്തുന്നു; അല്ലെങ്കിൽ ആരും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്ന ബോധം അയാളിൽ അങ്കുരിപ്പിക്കുന്നു. എത്രകണ്ടു ശക്തിമത്താണു ഈ ശാസനമെന്നു നമുക്കറിയാം. ബലപ്രയോഗത്തിനു കഴിയാത്ത തിരുത്തലുകൾ പലപ്പോഴും ഇതുമൂലം സാധിക്കുന്നുണ്ടു്. ബലം ശാഠ്യത്തിന്റെ പ്രതികരണമുണ്ടാക്കുന്നു. കുററക്കാർക്കു് ഏററുപറയാതെതന്നെ സ്വയം നന്നാവാനുള്ള ഒരവസരം നല്കുന്നതുകൊണ്ടു, സമുദായസന്തുഷ്ടിയുടെ സൂക്ഷ്മരൂപങ്ങൾ വളരെ ഫലവത്തായിത്തീരുന്നു. അവ ശാഠ്യം ജനിപ്പിക്കില്ല.

ആത്മനിയന്ത്രണാർത്ഥം ഒരുവനിൽ സ്വയം ആരോപിതമാകുന്ന ശിക്ഷണത്തിനു തപസ്യ എന്നു പറയുന്നു.

തപസ്യ വേദനാധിഷ്ഠിതമാണ്. പക്ഷേ ആത്മനിയന്ത്ര ണം വളത്താനുള്ള സദുപായങ്ങൾ പലതും വേദനാകരങ്ങ ളാവാതെ ഒരുതരം ആനന്ദത്തെ തരുന്നവയാണ്. സംഗീ തം, നൃത്തം, ചിത്രമെഴുത്ത്, വിവിധ വിനോദങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പലതും സംസ്കാരത്തിൻെറ ഉപാധികളായി നിന്നു വൈഷയികസുഖത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നു. അതോ ടൊപ്പം അവ ആനന്ദപ്രദങ്ങളുമാണ്; എങ്കിലും അവയുടെ മുഖ്യ പ്രയോജനം വൈഷയികസുഖാസക്തിയെ നിയ ന്ത്രിക്ക എന്നതത്രേ.

മതവും ആത്മനിയന്ത്രണസാധകമാണ്; ആനന്ദ സന്ദായകവുമാണ്. മതത്തിലുൾപ്പെട്ട ഭക്തിയോഗം വിശേഷിച്ചും അത്യാനന്ദപ്രദമാണ്—ഉൽകൃഷ്ടാനന്ദത്തെ തരുന്ന ഒന്നാണ്. അമ്പലങ്ങളും പള്ളികളും അവയുടെ ഉത്തേജകമായ അന്തരീക്ഷംകൊണ്ടും സൌന്ദര്യംകൊണ്ടും മനുഷ്യരെ ഐന്ദ്രിയസുഖത്തിനുള്ള ആവേശാധിക്യത്തിൽ നിന്നു അകററിനിത്താൻ സഹായിക്കുന്നു. സുഖം അനുഭ വിക്കാത്തപ്പോഴും സുഖാസക്തിചിന്തയെ നിരോധിക്ക വാൻ അവയ്ക്കു കഴിയുന്നുണ്ട്. നമ്മുടെ അഭിരുചികളെ ഉൽ കൃഷ്ടരീതിയിൽ തൃപ്തിപ്പെടുത്താനുള്ള ഉപായങ്ങൾ ഇന്ദ്രി യങ്ങൾക്കു അമിതമോ പ്രാകൃതമോ ആയ ആസ്വാദനസ മ്പ്രദായം കൈക്കൊള്ളാതെതന്നെ ആനന്ദസമ്പാദനത്തി നു വേണ്ട പരിശീലനം നൽകുന്നു. ഏതാദൃശമായ ഒരു നിയന്ത്രണോപാധിയായി സുന്ദരകലകളെ നമുക്കു കണ ക്കാക്കാം. അമിതാസ്വാദനാസക്തിയുള്ള ആളുകളെ സുന്ദ രകലകൾ സംസ്കാരസമ്പന്നരാക്കി മാററിയെടുക്കുന്നു.

വിജയകരമായ ആത്മനിയന്ത്രണശീലമാണു സംസ്കാര മെന്നു ശരിക്കും പറയാം. ആത്മനിയന്ത്രണത്തെ കുറയ്ക്കു കയോ സഹായിക്കാതിരിക്കയോ ചെയ്യുന്നതൊന്നും തന്നെ സംസ്കാരമല്ല.

സംസ്കാരവും സ്വഭാവവും ഒന്നല്ലെന്നു ഞാൻ മുമ്പേ പറഞ്ഞുവല്ലോ. വല്ലപ്പോഴും ഒന്നു മറെറാന്നായി തെററി ദ്ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടോ, രണ്ടു പദങ്ങളും അയഞ്ഞ അർത്ഥ ത്തിൽ ഉപയോഗിച്ച് സംസ്കാരത്തിനു സ്വഭാവത്തോടും

പ്രാധാന്യം നല്കുന്നതുകൊണ്ടോ വലിയ തകരാറൊന്നും വരാനില്ല. തൊലി പൊതിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു പഴത്തെയാണല്ലോ. മധുരനാരങ്ങയുടേയോ നേന്ത്രപ്പഴത്തിന്റെയോ തൊണ്ടിനും തൊലിക്കും ആ പഴങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മാംശങ്ങളുണ്ടെന്ന വസ്തുത മറക്കരുതു്. അകത്തിരിയ്ക്കുന്ന കഴമ്പിനേക്കാളേറെ കൗതുകവും കൊതിയും ഉണ്ടാക്കും പുറന്തൊലിയുടെ വാസന. സംസ്കാരപൂർണ്ണമായ പെരുമാററവും ഇതുപോലെയാണു്; ഉറച്ച ഗുണസത്തയേക്കാൾ ആനന്ദപ്രദമായിത്തോന്നും അതു്. സംസ്കാരമെന്നതു് ഒരു സാമൂഹിക ഗുണവിശേഷമാണു്. അതുകൊണ്ടു് സൽസ്വഭാവത്തേക്കാൾ എളുപ്പം സംസ്കാരം മററുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടും; സ്പഷ്ടമായ ആനന്ദവും തരും. തൊണ്ടും കഴമ്പും പിറവിമുതൽ പാകംവരുന്നതുവരെ ഒന്നിച്ചാണല്ലോ വളരുന്നതു്. അങ്ങനെതന്നെയാണു് സ്വഭാവവും സംസ്കാരവും; അകത്തു മനസ്സും പുറത്തു നടത്തയും പെരുമാററവും ഒന്നിച്ചു വളരുന്നു. ആന്തരസ്വഭാവം ഒപ്പം വളന്നില്ലെങ്കിൽ സംസ്കാരമെന്നതു് വഞ്ചനാത്മകമായിത്തീരും. വഞ്ചന സംസ്കാരമല്ലല്ലോ; സംസ്കാരത്തിനു വിരുദ്ധമായ ഒന്നാണതു്.

വാചംയമിത്വം സംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന ലക്ഷണമാണു്. നടത്തയിലുള്ള ആത്മനിയ്രയണം ഒരു ചിഹ്നവും സംസ്കാരത്തിനു അനിവാര്യഘടകവുമാണു്. എന്നാൽ വൈചാരികമായ ആത്മനിയന്ത്രണം രണ്ടിനും നാരായവേരത്രേ!

ഗീതയിൽ (VI 32) ആത്മൗപമ്യത്തെപ്പററി പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിക്കുക.

''ആത്മൗപമ്യേന സർവ്വത്ര സമം പശ്യതി.'' മററുള്ളവരെപ്പോലെ തന്നെയും കരുതി നന്മതിന്മകളെ വിവേചിക്കുന്നതിനാണു് ആത്മൗപമ്യമെന്നു പറയുന്നതു്. ഏററവും മഹത്തായ ഒരു യോഗമാണിതു്. സീത രാവണനോടു ഈ അന്തർവീക്ഷണ രഹസ്യം ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ടു്; എന്നിട്ടു് സ്വന്തം ഭാര്യമാരിൽ സംതൃപ്തനാകാൻ പറയുന്നു.

ആത്മാനാമുപമാം കൃത്വാ
സ്വേഷു ദാരേഷു രമ്യതാം

അന്യരുടെ വികാരങ്ങളെ പരിഗണിക്കുക. എന്തിനു വേണ്ടി? അവരിലുള്ള നന്മതിന്മകളുടെ ആക്കത്തൂക്കം കാണാൻ. സംസ്കാരത്തിൻെറ മുഖ്യസ്വഭാവം ഇതത്രെ. ഈ കഴിവില്ലാത്തവൻ സംസ്കാരഹീനനാണെന്നു തീർച്ച.

'വിദ്യാ വിനയസമ്പന്നേ ബ്രാഹ്മണേ'
(ഗീത V–18)

വിനയം സംസ്കാരത്തിൻെറ അനിവാര്യഘടകമാണ്. വിദ്യയും വിനയവും ബ്രാഹ്മണനു സമ്പത്തിനായിക്കൊണ്ടാണ്. വിനയമില്ലെങ്കിൽ സംസ്കാരമില്ല. അഹന്തയുള്ളവനു് സംസ്കാരമെങ്ങനെ? വിനയം സത്യസന്ധമായിരിക്കണം; പെരുമാററത്തിലും പ്രവൃത്തിയിലും അതുണ്ടായിരിക്കണം; വെറും വാക്കുകളിലൂടെ കാണിച്ചാൽ പോരാ. മററുള്ളവരോടുള്ള ആന്തരമായ സമാദരത്തിൽ നിന്നും പോന്നുവരണം വിനയം. യഥാർത്ഥമൂല്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള ബോധത്തിൽനിന്നാണു അതു ജനിക്കേണ്ടതു്. എത്രകണ്ടു അനുഗൃഹീതനായാലും ഒരാൾ അഹന്താവാനായിരുന്നാൽ അയാളുടെ ആത്മനിർണ്ണയത്തേക്കാൾ സത്യസന്ധമായിരിക്കും സംസ്കാരസമ്പന്നൻെറ വിനയം. ഉറിയാ ഹീപ്പിൻെറ (Uriah Heep) വിനയമല്ലാ സാക്ഷാൽ വിനയം; നിങ്ങൾ അന്യരേക്കാൾ തികച്ചും ഉയർന്നവനാണെങ്കിലും അവർക്കു നിങ്ങളെ സ്വച്ഛന്ദം സമീപിക്കാമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ വിനയവാനാണ്.

സാമൂഹികജീവിതം സന്തുഷ്ടമാക്കുന്നതു യാതൊന്നാണോ, ജീവിതത്തിനു ആനന്ദസന്ദായകം യാതൊന്നാണോ, ശരീരത്തിനു ആടയും ഭക്ഷണവും നൽകി അങ്ങനെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേററി തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനേക്കാൾ ഉപരിയായി വർത്തിക്കുന്നതു യാതൊന്നാണോ— ഇവയെല്ലാം കൂടെ ചേർന്നതാണു സംസ്കാരം.

കുട്ടിയായ കോപ്പർഫീൽഡിനെ കൂടെപ്പാർപ്പിച്ചു സ്കൂളിലയയ്ക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ആണ്ട് ബെട്സി

LIBRARY TRIVANDRUM PUBLIC

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

ഇങ്ങനെയാണു പറഞ്ഞതു; ''എടാ കുഞ്ഞേ, മാനക്കേടു വരുത്തല്ലേ നിനക്കും എനിക്കും മി. ഡിക്കിനും. നിനക്കെന്നാൽ ദൈവം തുണനില്ലമേ! ചെററത്തരം ഒന്നിലും കാട്ടരുതേ; കള്ളത്തരവും; ഒരിക്കലും ക്രൂരത കാട്ടരുതു്. ഈ മൂന്നു ദോഷങ്ങളും അകററിനിൎത്തണം കുഞ്ഞേ. എന്നാൽ ഞാൻ തീൎത്തുപറയാം നിനക്കു നന്മവരും.''

ചെററത്തരം, കള്ളത്തരം, ക്രൂരത; ഈ ത്രിദോഷങ്ങളുടെ പരിഹാരമാണു സംസ്കാരം.

ചെററയായിത്തീരരുതു്: ഉദാരഹൃദയനായിരിക്ക; വിശാലഹൃദയനായിരിക്ക. കള്ളത്തരം കാട്ടരുതു്; ഏതിലും സത്യസന്ധനായിരിക്ക. അസത്യത്തെ വെറുക്കുക, എച്ചിലുപോലെ അകററിനിൎത്തുക. ക്രൂരനാവരുതു്. നിങ്ങളേക്കാൾ അശക്തനായവരോടു കാരുണ്യപൂൎവ്വം പെരുമാറുക. ജീവനുള്ള സകലതും അവയുടെ ജീവനെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. നിങ്ങളെപ്പോലെ വേദന അവയ്ക്കും ഉണ്ടു്. എല്ലാ ജീവിയും, പട്ടിയാവട്ടെ കുട്ടിയാവട്ടെ, ആണാകട്ടെ, പെണ്ണാകട്ടെ നോവിച്ചാൽ നോവറിയും. നിങ്ങൾ കള്ളനോ ചെററയോ, ക്രൂരനോ ആണെങ്കിൽ അതെല്ലാവരും അറിയും; നിങ്ങൾക്കു സംസ്കാരമില്ലെന്നും അവർ അറിയും. മററുള്ളവരിൽനിന്നു നിങ്ങൾ എന്തു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുവോ അതേ നിങ്ങൾ മററുള്ളവരോടു ചെയ്യാവൂ: ''ആത്മാനമുപമാം കൃത്വാ.'' വാചാ കൎമ്മണാ ഉള്ള സംസ്കാരത്തിൻെറ സാരസത്തയായിട്ടുള്ളതു ഇതാണു്.

ഓരോ അച്ചടക്കനിയമത്തെയും നമുക്കു വേണമെങ്കിൽ ഊതിവീൎപ്പിച്ചോ പരിഹാസ്യമായോ ചിത്രീകരിക്കാം. എറുമ്പിനോടും മൂട്ടയോടും കൊതുകിനോടും നമുക്കുള്ള മൂഢസ്നേഹത്തെ ചിത്രീകരിച്ചുകാണിക്കാൻ എളുപ്പമാണു്. ഹിംസാനിവാരണം അസാദ്ധ്യമാണെന്നും മത്സ്യന്യായം പ്രകൃതിനിയമമാണെന്നും തെളിയിക്കാൻ എളുപ്പത്തിൽക്കഴിയും. എന്നാൽ സംസ്കാരമെന്നതു നിങ്ങളെ മറെറാരാളുടെ സ്ഥാനത്തു സ്വയം സങ്കല്പിച്ചു് അയാളുടെ വിചാരവികാരങ്ങളെ സ്വാത്മീകരിക്കലിലാണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.

യസ്തു സർവ്വാണി ഭൂതാനി
ആത്മന്യേവാനു പശ്യതി
സർവ്വഭൂതേഷു ചാത്മാനം
തതോ ന വിജുഗുപ്സതേ

രാവണവധം കഴിഞ്ഞു് സീതയെ വീണ്ടെടുത്ത സമയം രാമൻ സീതയെ ക്രൂരവാക്കുകൾകൊണ്ടു് അധിക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ സീത പറഞ്ഞതാണിതു്: ''അല്ലയോ വീര, ഒരു പ്രാകൃത പുരുഷൻ ഒരു പ്രാകൃത സ്ത്രീയോടെന്ന പോലെ അങ്ങു് കണ്ണുകടുവും അനുചിതവും രൂക്ഷവുമായ ഈ വാക്കുകൾ എന്നോടു പറയുന്നതെന്തു്?''

കിം മാം അസദൃശം വാക്യം
ഈദൃശം ശ്രോത്രദാരുണം
രൂക്ഷം ശ്രാവയസേ വീര
പ്രാകൃതഃ പ്രാകൃതാമിവ?

സംസ്കൃതത്തിൻെറ വിപരീതഭാവമാണു പ്രാകൃതം. അച്ചടക്കത്തിൽനിന്നും ഉണർവ്വിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ഒന്നാണു് സംസ്കാരം. സംസ്കാരസമ്പന്നൻ ക്രൂരവാക്യങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കയില്ല. മൃദുലഭാഷണമാണു, തീർച്ചയായും സംസ്കാരസമ്പന്നൻെറ ഉത്തമലക്ഷണം. വിശ്വവിശ്രുതമായ തിരുക്കുറളിൽ തിരുവള്ളുവർ പറയുന്നതു കേൾക്കുക:

''സംസ്കാരസമ്പന്നൻെറ ഭാഷണത്തിൽ സ്നേഹാർദ്രമായ സത്യം കലർന്നിരിക്കും. സംഭാഷണത്തിൻെറ മൃദുത്വമെന്നതു സന്തോഷമുളവാക്കുന്ന തുണയല്ല; നിയമങ്ങളെല്ലാം അറിയുന്നവനും അതേസമയം നിയമത്തിൻെറ കാർക്കശ്യത്താൽ മാർഗഭ്രംശം വരാത്തവനും പറയുന്ന സത്യത്തിലാണു വാങ്മാധുര്യമുള്ളതു്. ആ സത്യഭാഷകൻെറ ശ്രോതാവിനോടു് അങ്ങേഅററം സ്നേഹം അയാൾക്കുണ്ടായിരിക്കും. തന്മൂലം ക്രൗര്യത്തിൽനിന്നു് സത്യത്തെ അകററിനിർത്തുന്ന വാക്കുകൾ കാണാനുള്ള കഴിവു് അയാൾക്കുണ്ടാകുന്നു. പൊരുൾ കിട്ടുന്നവനു പൊരുളിനേക്കാൾ വിലയുററതു് ദാതാവിൻെറ ദയാപൂർവ്വമായ വാക്കും പ്രേമാനന്ദപൂർവ്വമായ നോക്കുമാണു്. ദാനം വിശിഷ്ടം തന്നെ.

പക്ഷേ ദാനവസ്തുവേക്കാൾ അതോടൊപ്പം നല്കുന്ന നല്ല പെരുമാററമാണ അതു കൈക്കൊള്ളുന്നവൻെറ ഹൃദയത്തെ സ്പർശിക്കുന്നതു്. അതാണ സംസ്കാരം. അവശതയിലാണ്ട വരോടുള്ള അനുഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന വാക്കിലും നോക്കിലുമാണ് അവശതാ നിവാരണം യഥാർത്ഥത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു്. പ്രാകൃതനായ ഒരാളുടെ സഹായം ഈ നോക്കും വാക്കും കൂടാതെയാണ അവശനു ലഭിക്കുന്നതെങ്കിൽ അവശതയെ അതില്ലാതാക്കുന്നില്ല; ആ സഹായം പീഡാകരമായിത്തീരുന്നു.''

തിരുവള്ളുവർ തുടന്നു പറയുന്നതു കേൾക്കുക:—''ഒരു ധർമ്മപത്നിയുടെ ഭൂഷ എന്താണ്? രത്നങ്ങളല്ല; ഉദാത്തമായ പെരുമാററവും മധുരമായ വാക്കുമാണ്. മററുള്ളവർ പറയുന്ന മധുരഭാഷണത്തിൻെറ സുഖമനുഭവിച്ചിട്ടുള്ളവർ ക്രൂരവാക്കുകൾ പറയുന്നതു തികച്ചും അത്ഭുതകരമാണ്. അന്യന്മാരുടെ കാരുണ്യപൂർവ്വമായ വാക്കുകൾക്കുള്ള അത്ഭുത ഫലത്തെപ്പററി അനുനിമിഷം നമുക്കു പ്രത്യക്ഷവും സ്വീയവുമായ അനുഭവം ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. എങ്കിലും നാം സംസാരിക്കുമ്പോൾ അതു മറന്നുപോകുന്നു; കടുത്ത വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു പോകുന്നു. പഴക്കമെത്ത കനി നാം പറിക്കുന്നതു വിസ്ലിത്തമല്ലേ പഴത്തവ കിടക്കുമ്പോൾ. അതുപോലാണ മധുരഭാഷണമുള്ളപ്പോൾ ക്രൂരവചസ്സുകൾ നാം കൈക്കൊള്ളുന്നതും.''

തമിഴിലെ ഒരു മഹാകവിയുടെ ഈ വാക്യങ്ങൾ കുറെയധികം ഞാനിവിടെ ഉദ്ധരിച്ചെന്നേയുള്ളൂ; എനിക്കറിയാം ഔത്തരാഹഭാഷകളിലും ഇത്തരം ഉപദേശങ്ങൾ സുലഭമായുണ്ടെന്നു്. ഉദാരവും ധീരവുമായ ഭാഷണം സംസ്കാരത്തിൻെറ സുപ്രധാന ഘടകങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്.

കലാപരമായ സംസ്കാരത്തെ സഞ്ജനിപ്പിക്കുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ അന്യർക്കു ആനന്ദത്തെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നു; അവനവൻെറ ജീവിതത്തെ മധുരതരമാക്കുന്നു. പാടുന്നവനും പാട്ടു കേൾക്കുന്നവനും പാട്ടിൽ ആനന്ദിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ചിത്രകാരനും ശില്പിയും മററു കലാകാരന്മാരും ആനന്ദത്തെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നതോടൊപ്പം അവർക്കു ചുററുമുള്ളവരുടെ

ആത്മനിയന്ത്രണത്തിനു സഹായവും അരുളുന്നു; കലാസപ ര്യകൊണ്ടു് അവർ സ്വയം ആനന്ദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ശാരീരികാവശ്യങ്ങൾ നിറവേററുവാനും ജ്ഞാനതൃഷ്ണ ശമിപ്പിക്കാനും ആവശ്യമായ നേട്ടങ്ങളോടൊപ്പം സംസ്കാര ത്തെയും ചേർത്തുവെച്ചാലേ മനുഷ്യൻ പൂർണ്ണതയിലെത്തൂ.

ഒരു ജനസമൂഹത്തിൻെറയോ രാഷ്ട്രത്തിൻെറയോ സംസ്കാരത്തെപ്പററി പര്യാലോചിക്കുമ്പോൾ, നാം പരി ഗണിക്കുന്നതു ആ ജനത ലക്ഷ്യമാക്കുന്ന ആദർശത്തെ യാകാം. അല്ലെങ്കിൽ ആ ജനസമൂഹത്തിലെ കൊള്ളാവു ന്ന പലർ നിർണ്ണയിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ളതും സാമാന്യസമ്മതി നേടിയിട്ടുള്ളതുമായ പെരുമാററത്തിൻെറ തോതാവാം. അതുമല്ലെങ്കിൽ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നിലവിലിരിക്കുന്ന പെരുമാററമാവാം; ആ പെരുമാററത്തിൽ കുററങ്ങളും കുറ വുകളും കണ്ടേക്കാം. സംസ്കാരത്തെപ്പററി വിമർശിക്കു മ്പോൾ ഈ ധാരണ തെല്ലൊരു കുഴപ്പത്തിനിടവരുത്തും. ജനങ്ങൾ നിർണ്ണയിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതും സമൂഹത്തിൻെറ മനഃസാക്ഷി അംഗീകരിച്ചു് സ്ഥിരമായി നിലനിർത്തു ന്നതും ആയ മാനദണ്ഡം ഒരു പ്രത്യേക രാഷ്ട്രത്തിൻെറയോ വർഗ്ഗത്തിൻെറയോ സംസ്കാരമായേ പരിഗണിക്കാവൂ; യഥാർത്ഥ വ്യവസ്ഥിതി അതായിരിക്കില്ല. ഒരു ചരിത്ര കാരൻ വസ്തുതകളെയാണു തിരിഞ്ഞുപിടിച്ചു രേഖപ്പെടു ത്തുന്നതു്, ആദർശങ്ങളെയല്ല. ആദർശങ്ങൾ അയാൾ കണ ക്കിലെടുത്തേക്കും. ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അവരുടെ ഇട യ്ക്കുള്ള കൊള്ളാവുന്നവർ നിർണ്ണയിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള പെരുമാററ ത്തിൻെറ തോതിനെ ആ വർഗ്ഗത്തിൻെറ സംസ്കാരമെന്നു വിളിക്കാം; അല്ലാതെ അവരുടെ പ്രകടനങ്ങളേയോ പരാ ജയങ്ങളേയോ സംസ്കാരമെന്നു വ്യവഹരിച്ചുകൂടാ.

ഞാൻ പറയുന്നതു തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. ഒരു ജനത യുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള തീവ്രസന്മാർഗവാദികൾ നിർണ്ണയിച്ചുവെ ച്ചിട്ടുള്ള അധ്യുഷ്യവും അരൂപവുമായ ആദർശങ്ങളെ അക്ഷരാ ർത്ഥത്തിലോ സാകല്യമായോ അവരുടെ സംസ്കാരമാതൃക യെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. അതു നമ്മുടെ വിചാരസരണിയെ നേർവഴിക്കു കൊണ്ടുപോവില്ല. സംസ്കാരത്തിനു വസ്തു

PUBLIC LIBRARY

സ്ഥിതിയും നാട്ടുനടപ്പുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്നുള്ളതു തീച്ച; കേവലം ആദർശവാദത്തിൽ മാത്രം അതിനു നില്ക്കക്കള്ളിയുണ്ടാവില്ല. ജനസമൂഹത്തിലെ ഏററവും നല്ലവർ ആശിക്കുന്നതേതോ, പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതേതോ അതാണു സംസ്കാരം. ആ ആശിക്കുന്നതും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതും അവരുടെ ദൈനന്ദിന ജീവിതത്തിൽ പ്രവേശിക്കണം; വ്യാപരിക്കണം; ഭരിക്കണം. നടത്തയുടെയും പെരുമാററത്തിൻെറയും പ്രായോഗികമായ നിലവാരമായി ആളുകൾ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന ഒന്നാവണം അതു്. ആണാകട്ടെ പെണ്ണാകട്ടെ അതനുസരിച്ചു ജീവിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന ഒന്നായി അതിനെ പരിഗണിക്കണം. അതിനെ വിഗണിക്ക എന്നതു ഒരു നാണക്കേടായും അവർ കരുതണം. ആദർശാഭാസമെന്നു നിസ്സാരമായി വിളിക്കപ്പെടുന്നതിനുപോലും ഒരു ജനതയുടേയോ വർഗ്ഗത്തിൻെറയോ രാജ്യത്തിൻെറയോ സംസ്കാരത്തെ നിർവ്വചിക്കുമ്പോൾ സ്ഥാനമുണ്ടെന്നു ഓർക്കണം. തികച്ചും അധൃഷ്യമായ ഒരാദർശാഭാസമെന്നു അതിനെ പറഞ്ഞുകൂടാ. ജനങ്ങൾ നിത്യവും എത്തിപ്പിടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതോ, ശ്രമിക്കുന്നുവെന്നു തോന്നിക്കുന്നതോ, ശ്രമിക്കുന്നുവെന്നു മററുള്ളവർ കരുതത്തക്കവണ്ണം തോന്നിക്കുന്നതോ ആയ ഒരു നിലവാരമാണതു്.

മറെറാരു കാര്യം എടുത്തുപറയേണ്ടതുണ്ടു്. സംസ്കാരം സാമാന്യാർത്ഥത്തിലും വിശേഷാർത്ഥത്തിലും ഉണ്ടെന്നു കണ്ടല്ലോ. രണ്ടും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ അവയുടെ വ്യക്തിത്വാധിഷ്ഠിതമായ വിവേചനാധർമ്മങ്ങളായി ചിലർ കണക്കാക്കുന്നുണ്ടു്. അതു ശരിയല്ല. രണ്ടും രൂപപ്പെട്ടു വന്നതിലുണ്ടായ സ്തംഭനത്തിൻെറ ഫലമായാണു് ആ വ്യത്യാസങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായതു്. ഒന്നുകൂടെ വിശദമാക്കാം. രണ്ടുജാതി സംസ്കാരങ്ങളും സത്യത്തിൻെറയും മാനുഷികാഭിലാഷങ്ങളുടെയും സമ്മർദ്ദഫലമായി ഒരേ ആദർശത്തെ ലക്ഷീകരിച്ചാണു് വളരുന്നതു്; ഒരേ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെയാണു പുരോഗമിക്കുന്നതും. പക്ഷേ ചിലതു വളച്ചു മുറിറി നിന്നുപോകുന്നു. അങ്ങനെ വേണമെന്നു വെച്ചിട്ടല്ല; പ്രതികൂലസാഹചര്യങ്ങളുടെ ഫലമായാണു്. ഒരുദാഹ

രണം പറയാം. ഒരു ദേശീയസംസ്കാരത്തിൻെറ മുഖ്യ ധർമ്മം ലാളിത്യമാണെന്നിരിക്കട്ടെ. ചരിത്രപരമായ കാരണങ്ങൾകൊണ്ടു് വളർച്ചമുററി സ്തംഭനമുണ്ടായതാണെന്നോ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട ഒരാദർശത്തിൻെറ ഫലമാണതെന്നോ നാം അതിനെ വീക്ഷിക്കും. ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിനു കാണുന്ന ലാളിത്യം സ്തംഭനഫലമായെന്ന വിശ്വാസം എനിക്കില്ല. കൊടുമ്പിരിക്കൊണ്ട ജീവിതത്തെയും കണക്കററ ആവശ്യങ്ങളേയും ബോധപൂർവ്വം നിഷേധിക്ക എന്നതും ലാളിത്യത്തെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു് അംഗീകരിക്ക എന്നതും ഭാരതീയ ധർമ്മനീതിക്കും ദർശനത്തിനും യോജിച്ച ആദർശങ്ങളാണു്. അതുകൊണ്ടാണു ലാളിത്യം നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറ അനിവാര്യ ധർമ്മമായതു്.

II

കുടുംബവും വർഗ്ഗവും

ഇന്ത്യയിൽ നമ്മുടെയിടയ്ക്കു കാണുന്ന ആദർശങ്ങളും നന്മകളും മററുള്ളവരുടെ ഇടയ്ക്കുമുണ്ടെന്നതു തീർച്ചയാണ്. അളവിനും ആകൃതിക്കും മാററമുണ്ടെന്നേ ഉള്ളൂ. നമ്മുടെ നന്മകൾ നമ്മുടേതായ മഹത്വമെന്നു താലോലിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് തരക്കേടൊന്നും വരാനില്ല—ഒരു താക്കീതു മാത്രം: അതു പറയുമ്പോൾ നാം വിനയം പാലിക്കണം; ദേശീയമായ ഔദ്ധ്യത്യം പരിഹരിക്കണം; അക്ഷന്തവ്യമൗഢ്യമെന്നു പറയാവുന്ന പരനിന്ദ പരിത്യജിക്കണം.

ഒരു രാഷ്ട്രത്തിൻെറ സാമാന്യസംസ്കാരം തനതായ രൂപം കൊള്ളാൻ പലതാണു കാരണങ്ങൾ—ഭൂപ്രകൃതി, മതം, ദർശനം, ചരിത്രം ഇവകൊണ്ടാണു ഓരോ ദേശത്തിൻെറയും സംസ്കാരം രൂപപ്പെടുന്നതു്. ഇവയിൽ ചില ഘടകങ്ങൾ ഒരു ദേശത്തെ സംബന്ധിച്ചു മററു ദേശങ്ങളേക്കാൾ കൂടുതൽ ശക്തമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഉദാഹരണം പറയാം. സ്വതന്ത്രവും ധീരവുമാണ് ഒരു ദേശത്തിൻെറ വികാരപ്രകടനമെങ്കിൽ മറെറാരു ദേശത്തിൻേറതു് ശാലീനവും ശാന്തവുമായിരിക്കും. ഈ വ്യതിയാനം സംസ്കാരഘടകങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിനു ബാധകമല്ലെന്നു ഓർക്കണം. നേരേമറിച്ചു് അന്താരാഷ്ട്രീയ സമാഗമത്തിൽനിന്നുദിക്കുന്ന ആനന്ദത്തിനു ഇവ മാറേററുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

ജീവിതാനന്ദം തന്നരുളുന്ന കലകൾ, വിനോദപരിപാടികൾ, കായിക വിനോദങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വളർച്ച ഓരോ നാട്ടിലും ഓരോ തരത്തിലായിരിക്കും. രൂപത്തിൽ അവ ആനന്ദസന്ദായകമായ വൈചിത്ര്യം കൈക്കൊള്ളുന്നു. ദേശീയ സംസ്കാരമെന്ന പേരിലാണു ഇവ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM

യെല്ലാം അറിയപ്പെടുന്നതു്; സംസ്കാരവൈചിത്ര്യങ്ങൾക്കു കാരണഭൂതങ്ങളായ സുപ്രധാന ഘടകങ്ങൾ പലതും ഇവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ലെന്നു ഓർക്കണം. 'സംസ്കാര'ശബ്ദത്തിനു ആർത്ഥികമായി വന്ന അസ്പഷ്ടസ്വഭാവം പല കുഴപ്പങ്ങൾക്കും ഇടവരുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. ആ ശബ്ദത്തിൻെറ അംഗീകൃതാശയങ്ങളേക്കാൾ കൂടുതലായി അതിനോടടുത്തു വരുന്ന ചില ആശയങ്ങളാണു അധികം കുഴപ്പങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതു്. വ്യത്യസ്താശയങ്ങൾ എത്രയും കൂടുതൽ അടുക്കുന്നവോ അത്രയും കൂടുതൽ അവയുടെ വ്യത്യാസങ്ങളെപ്പററിയുള്ള ബോധം നമ്മിലുണ്ടായിരിക്കണം. വസ്തുഭേദമനുസരിച്ചു് നാമഭേദങ്ങൾ കല്പിക്കയാണു എപ്പോഴും സൗകര്യം. ദേവനാഗരി ലിപിയിൽ ക, ഖ, ഗ, ഘ എന്നിവപോലെ ഖരാതിഖരമൃദുഘോഷങ്ങൾക്കു അടിസ്ഥാന ശബ്ദത്തിൽനിന്നുള്ള ഉച്ചാരണവ്യതിയാനം സൂചിപ്പിക്കാൻ പ്രത്യേക ചിഹ്നങ്ങൾ കൊടുത്തിരിക്കുന്നതു ഇവിടെ സ്മൎത്തവ്യമാണു്. ശാബ്ദമായി ഇവ വളരെ അടുത്തടുത്താണു് നില്ക്കുന്നതു്; പക്ഷേ ചിഹ്നങ്ങൾക്കു കല്പിച്ചുകൂട്ടി വ്യതിയാനം വരുത്തിയിരിക്കുന്നു. ദക്ഷിണേന്ത്യൻ സംസ്കാരവും ആസ്സാമീസ് സംസ്കാരവും എന്തെന്നു നിൎവ്വചിക്കുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന കുഴപ്പങ്ങൾക്കു കാരണമെന്താണു്? സ്പഷ്ടവും നിഷ്കൃഷ്ടവുമായ പ്രതിരൂപധൎമ്മങ്ങളെസ്സംബന്ധിച്ച തത്വം ദീക്ഷിക്കുന്നില്ലെന്നതുതന്നെയാണു്. സംഗീതത്തിൻെറയോ നൃത്തത്തിൻെറയോ രൂപങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയാണു് ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തെയോ ആസ്സാമീസ് സംസ്കാരത്തെയോ സാധാരണ വിഭാവനംചെയ്യുന്നതു്—സാധാരണയെന്നല്ലാ, മിക്കവാറും. അവയെ മാത്രമേ ആസ്പദമാക്കാറുമുള്ളൂ—ഇതൊരു വലിയ തെററുതന്നെയാണു്.

ഭാരതീയസംസ്കാരം പ്രാധാന്യേന ആത്മസംയമനപരമാണു്; ദരിദ്രൎക്കു ദാനംചെയ്യ, ചാരിത്ര്യം, വൈധവ്യത്തിനുള്ള കൎക്കശത്വം, തപസ്യ, സന്യാസം, സൎവ്വമതസഹിഷ്ണുത—ആത്മസംയമനത്തിൻെറ ഈ രൂപങ്ങളും ഭാവങ്ങളുമാണു ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തെ സഞ്ജനിപ്പിക്കുന്നതു്—നമ്മുടെ സംഗീതരൂപമോ ഭരതനാട്യമോ അല്ല.

 45272

സംഗീതവും നൃത്തവും അപ്രധാനമെന്നു പറയുന്നില്ല; ഏതിനെ വെണമെങ്കിലും അതിശയോക്തിപരമായി കാണിക്കാം. അധികമായാൽ അമൃതും വിഷം; പ്രബുദ്ധതയ്ക്കു ആസ്പദം ആത്മസംയമനമാണ്.

ഒരു ജാതിയുടേയോ വർഗ്ഗത്തിൻെറയോ സംസ്കാരമാണ കുലധർമ്മം. ഗീത ഒന്നാം അദ്ധ്യായം 40–ാം ശ്ലോകത്തിൽ ഈ പദം പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നു. അതുപോലെ മററുള്ളവരിൽ നിന്നു ഭിന്നമായി നമ്മുടെ മാതൃഭൂമിയിൽ നിലവിലിരിക്കുന്നതും നല്ലതെന്നു അംഗീകൃതമായതുമായ പെരുമാററത്തിനു ദേശധർമ്മമെന്നു പറയുന്നു. ദേശധർമ്മം സചേതനമായ ഒരു വളർച്ചയാണ്. അതിനെ മാനിക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ കടമയുമാണ്. അതു കേവലം ഭാരതീയാന്ധവിശ്വാസമെന്നോ വളർച്ചയെത്താത്തതെന്നോ വിലക്ഷണമെന്നോ ആക്ഷേപിച്ചു തള്ളിക്കളയാവുന്ന ഒന്നല്ല. ചരിത്രപ്രവാഹത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമായി സംഭവിച്ചതോ സംഭവിക്കാവുന്നതോ ആയ വ്യതിയാനങ്ങൾക്കു അതീതമായി ഭാരതീയജീവിതത്തിൽക്കാണുന്ന ഒരു സവിശേഷധർമ്മമാണതു്.

പരസ്പരപോഷകമായ തൊഴിലുകൾ നടത്തുന്ന ജാതിക്കാരെ യോജിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ഘടകമെന്ന നിലയ്ക്കും അങ്ങനെ ഒരു രാഷ്ട്രമെന്നു വിളിക്കാവുന്ന വലിയ വർഗ്ഗങ്ങളിലും നമ്മുടെ ദേശധർമ്മത്തെ കുടുംബപരമായും ജാതീയമായും പ്രാദേശികമായും വീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്.

വലിയ കൂട്ടുകുടുംബം നമ്മുടേതായ ഒരു പ്രത്യേക മാതൃകയാണ്. ഭാരതീയ ജീവിതത്തിനു ഒരു സവിശേഷ സ്വഭാവം നല്കുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാണതു്. പാശ്ചാത്യ പരിഷ്കാരവും അതിൻെറ ധർമ്മമായ വ്യക്തിപൂജയും സ്വാധീനംചെലുത്തിയിട്ടുപോലും ഈ സമ്പ്രദായം ഇന്ത്യയിൽ ഇന്നും നിശ്ശേഷം മാഞ്ഞുപോകാതെ നിലനില്ക്കുന്നുണ്ട്. ഇന്ത്യയിലെ കുടുംബമെന്നതു് ഭാര്യയും ഭർത്താവും കൊച്ചുകുട്ടികളും മാത്രമല്ലാ. അതിൽ മുതിന്ന മക്കളും അവരുടെ ഭാര്യമാരും പൗത്രരും പ്രപൗത്രരും ഉൾപ്പെടുന്നു. തന്മൂലം കുടുംബാംഗങ്ങളെന്ന നിലയ്ക്കു മച്ചുനന്മാരും അവരുടെ ഭാര്യ

മാരും മക്കളും കൂട്ടത്തിൽച്ചേരുന്നു. അടുത്ത ഒരു 'കസിൻ' എന്നതിനു നമുക്കുള്ള വാക്കു 'സഹോദരൻ' എന്നാണു്. അവർ തമ്മിൽ സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള അടുപ്പത്തിനും അകൽച്ചയ്ക്കും തരഭേദങ്ങൾ കണ്ടേക്കാം; ആ വക തീരെ ഇല്ലെന്നും വന്നേക്കാം. എങ്കിലും കുടുംബധർമ്മം അവരെ കർത്തവ്യനിർവ്വഹണത്തിൽ ബന്ധിച്ചുചേർക്കുന്നു; അങ്ങനെ അവരുടെ ബന്ധമണ്ഡലത്തിനു പൂർണ്ണതയുണ്ടാകുന്നു. അതിൽ തെററുപററിയാൽ സാമുദായികാപവാദവും ആത്മനിന്ദയുമാണു ഫലം. ആത്മനിന്ദയും ലജ്ജയുംകൊണ്ടു പരീക്ഷിച്ചറിയാം നിലവിലുള്ള സംസ്കാരത്തിൻെറയും നടത്തയുടെയും സ്വഭാവം.

കൂട്ടുകുടുംബത്തിൻെറ ആകൃതിക്കും നിയന്ത്രണപ്രകൃതിക്കും നിയമാപവാദങ്ങൾ വരുത്താനുള്ള പോംവഴിയും കണ്ടുവെച്ചിട്ടുണ്ടു്—പൊതുമുതൽ പദ്ധതിക്കു ഒരു 'വെസ്റ്റ് മിൻസ്റ്റർ നിയമം' പോലെ. ആവശ്യപ്പെടുന്നവർക്കു അകന്നുപോകാനുള്ള അവകാശം അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു സാരം. കൂട്ടുകുടുംബം ഒരു സ്ഥിതിസമത്വസ്ഥാപനമാണു് സ്വതേതന്നെ; അതേസമയം വ്യക്തിക്കു തികഞ്ഞ സ്വാതന്ത്ര്യവുമുണ്ടു് ആ കെട്ടുപാടിൽ. പാശ്ചാത്യ ജീവിതസമ്പ്രദായത്തിൽ നിന്നു ഭാരതീയജീവിതത്തെ വേർതിരിക്കുന്ന മുഖ്യ സവിശേഷത ഈ കൂട്ടുകുടുംബ വ്യവസ്ഥിതിയാണു്.

പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു തീരെ വിഭിന്നമായ രീതിയിലാണു നമ്മുടെ വിവാഹസമ്പ്രദായത്തിൻെറ ഏർപ്പാടുകൾ. അന്താരാഷ്ട്ര ബന്ധങ്ങൾകൊണ്ടും സാമ്പത്തിക നിർബന്ധങ്ങൾകൊണ്ടും മററുപലതിലുമെന്നപോലെ ഇക്കാര്യത്തിലും ചില വ്യതിയാനങ്ങൾ അനിവാര്യമായി വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അടിസ്ഥാനമാതൃക അതായിത്തന്നെ നിലനില്ക്കുന്നു. വ്യക്തികളുടെ സ്വകാര്യമല്ലാ വിവാഹം. അതൊരു കുടുംബകാര്യമാണു്; തികച്ചും കുടുംബകാര്യംതന്നെ. അതു സംബന്ധിച്ച കർമ്മങ്ങളുടെ ആന്തരാർത്ഥം ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ അതൊരു ഉടമ്പടി മാത്രമാണെന്നു കാണാം. എങ്കിലും അതൊരു അലംഘ

നീയമായ 'കൂട്ടുടമ്പടി'യാണ്. അലംഘനീയത്വമാണ അതിൻെറ സവിശേഷത.

പടിഞ്ഞാറൻ നാടുകളിലെ 'പ്രണയവിവാഹ'ങ്ങളേക്കാൾ നമ്മുടെ ഈ 'നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട' വിവാഹങ്ങളാണ നല്ലതെന്ന വാദത്തിലേക്കിറങ്ങിയാൽ അതങ്ങു നീണ്ടു പോയേക്കും; പാശ്ചാത്യ സമ്പ്രദായത്തിലെ 'പ്രണയം' 'പരസ്പരാകർഷണം' തുടങ്ങിയവയിൽ എത്രകണ്ടു് കഴമ്പും വിശ്വാസ്യതയും ഉണ്ടെന്നു ചിന്തിക്കാനും നേരമില്ല. രണ്ടും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ നിരീക്ഷിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയാൽ മാത്രം മതി തൽക്കാലം നമുക്ക്. മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ച വിവാഹങ്ങളിൽ വ്യക്തികളുടെ കൗതുകാഭിനിവേശങ്ങൾക്കു സ്ഥാനമില്ലെന്നു പറയുന്നില്ല. പൊതു തത്വം ഇതാണ്: ഏവരും ഗാർഹസ്ഥ്യജീവിതം നയിക്കണം; അതു പ്രേമത്തിനും യാദൃച്ഛികത്വത്തിനും വിട്ടുകൊടുക്കരുതു്.

ഇനി നമുക്കു നമ്മുടെ സമുദായഘടനയിലെ ഏററവും മുഖ്യമായ അംശത്തിലേക്കു കടക്കാം. ഇന്ത്യയിൽ കുടുംബത്തിൽനിന്നു സമുദായത്തിലേക്കുള്ള പ്രവേശം ഒരൊററ ച്ചാട്ടംകൊണ്ടല്ല ഉണ്ടാകുന്നതു്. രണ്ടിനുമിടയ്ക്കു 'ജാതി' എന്നൊന്നുണ്ടു നമുക്ക്. അതസ്പഷ്ടമായ എന്തോ ഒന്നല്ലാ, പെട്ടെന്നങ്ങു വിസ്മരിച്ചുകളയാൻ. ജാതി അഥവാ വർഗ്ഗമെന്നതു കൂട്ടുകുടുംബത്തേക്കാൾ വലിയ ഒരു മണ്ഡലമാണ്; സ്വഭാവത്തിലും സ്വരൂപത്തിലും. ജാതിയെന്നതു വലിയ ഒരു കൂട്ടുകുടുംബമാണ്. പരസ്പരസഹായത്തിൻെറയും ബഹുമാനത്തിൻെറയും കടപ്പാടുകൾക്കുള്ള തീവ്രത കൂട്ടുകുടുംബത്തിൽനിന്നു ജാതിയുടെ വിശാലമണ്ഡലത്തിലേക്കു പകരുമ്പോൾ തെല്ലൊക്കെ കുറഞ്ഞുപോകുമെന്നു ഓർക്കണം; വലിയ മണ്ഡലത്തിലെത്തുമ്പോൾ വട്ടത്തുളരേഖകൾക്കു സ്പഷ്ടത കുറയുമല്ലോ. ചുരുക്കത്തിൽ കാര്യമിതാണ്; ഒരാളുടെ കർത്തവ്യം ഭാര്യയിലും മക്കളിലും മാത്രമായി ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്നില്ല; അച്ഛനിലും മകനിലും മുത്തച്ഛനിലും മച്ചുനനിലും മാത്രമായി ചുരുങ്ങുന്നില്ല. രക്തബന്ധം തേടിപ്പിടിക്കാനാവുകില്ലെങ്കിലും ജാതിയിലുള്ള എല്ലാ

വരിലും ബന്ധുത്വം വ്യാപരിക്കത്തക്കവണ്ണമാണു അതിന്റെ സമ്പ്രദായം. കൃത്രിമമായ ഒരു ബന്ധം പറച്ചിലല്ലാ ഇതു്. വിവാഹംകൊണ്ടു സമാനബന്ധം സ്ഥാപിക്കാവുന്ന ഒരു മണ്ഡലമാണതു്. യഥാർത്ഥമായ ഐക്യവും കടപ്പാടും ആ ബന്ധത്തിൽ ലയിച്ചുകിടക്കുന്നു. ഗവമ്മെണ്ടുദ്യോഗങ്ങളിൽ ഈ ബന്ധം വെച്ചുകൊണ്ടു് ആരെന്തുചെയ്താലും ഇക്കാലത്തു 'സ്വജനപക്ഷപാതം' ആണെന്നു പറയത്തക്കവണ്ണമാണു ജാതിയുടെ സമ്പ്രദായം. ഭരണകൂടത്തിന്റെ പരിപാവനതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇന്നത്തെ സങ്കല്പത്തിൽ 'സ്വജനപക്ഷപാതം' തെററായിരിക്കാം; അതേസമയം ഭാരതീയസംസ്കാരം അനുസരിച്ചു, ഒരുവൻ സ്വജാതിയിൽപ്പെട്ടവക്കുവേണ്ടി സ്വാധീനം ഉപയോഗിച്ചു് തന്റെ ഐശ്വര്യം അവക്കും പങ്കിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നുണ്ടു്. ആപത്കാലത്തു അതിനുപകരം സ്വജാതിയിൽ നിന്നു സഹായവും സഹതാപവും അയാൾക്കു ആശിക്കാൻ അവകാശവുമുണ്ടു്. അതു കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ അനുഭാവശൂന്യതയായി അതിനെ ഗണിക്കണം; ഇക്കാലത്തു ആരും അതിനെപ്പററി ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കുകില്ലെങ്കിലും അതിന്റെ സത്യാവസ്ഥയ്ക്കു ഒരു കുറവുംതട്ടുന്നില്ല. നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൽനിന്നു, ഭരണകൂടത്തിന്റെ പരിപാവനത സംരക്ഷിക്കുക എന്നതിന്റെ പേരിൽ, ഈ പ്രത്യേകത എടുത്തുമാററിയെന്നിരിക്കട്ടെ; വ്യക്തിപരമായ സഹായത്തിലും സ്വകാര്യ ത്യാഗത്തിലുമായി അതിനെ നിയമനം ചെയ്യുവെന്നിരിക്കട്ടെ;—സ്വജാതി ധർമ്മത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്ന ട്രസ്റ്റിഷിപ്പിന്റെ ഒരു വികലരൂപമായി ഇതിനെ ഗണിക്കുമെന്നു തീച്ച്. ഇതിൽനിന്നാണു ഗാന്ധിജി വിഭാവനംചെയ്ത സോഷ്യലിസത്തിന്റെ ട്രസ്റ്റിഷിപ്പ് രൂപം അവതരിച്ചതു്. സ്വജാതിയിൽപ്പെട്ട അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളെ അവഗണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വ്യക്തിത്വവാദം ഒരുതരം സ്വാർത്ഥത മാത്രമല്ലാ; സ്വസന്താനത്തെ നിഷേധിക്കയും അവന്റെ ദൗർഭാഗ്യത്തിലും ആപത്തിലും പങ്കുകൊള്ളാൻ കൂട്ടാക്കാതിരിക്കയും ചെയ്യുന്ന പിതാവിന്റെ ധാർഷ്ട്യമായി അതിനെ കണക്കാക്കുന്നു. വലിയ ഒരു കൂട്ടുകുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങളേയും ജാതിയിൽപ്പെ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

വരേയും സഹായിക്കാൻ കഴിയാതിരിക്ക സ്വാൎത്ഥതയുടെ ഏററവും നീചമായ ഒരു രൂപമായി കണക്കാക്കാം.

ജാതി ധൎമ്മത്തെപ്പററി തിരുക്കുറളിൽ പ്രത്യേകം ഒരു ദ്ധ്യായത്തിൽ എടുത്തുപറയുന്നുണ്ടു്. ഇതെല്ലാം സംസ്കൃത കൃതികളിലും കാണാം. ഒരാളുടെ സമ്പത്തിൽ അയാളുടെ ജാതിക്കാൎക്കും പങ്കുനല്കുക; വികേന്ദ്രീകൃതസ്ഥിതിസമത്വം എന്നു വിളിക്കപ്പെടാവുന്ന ഒന്നാണതു്; ഭരണഘടനയുടെ നിർബന്ധംകൊണ്ടല്ലോ, തെററിച്ചാൽ സമുദായനിന്ദ സുശക്തമായി വരുമെന്നതുകൊണ്ടാണു സ്ഥിതിസമത്വത്തിനു വികേന്ദ്രീകരണമുണ്ടാകുന്നതു്. ജ്ഞാതികളേയും ബന്ധുക്കളേയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനെപ്പററി സംസ്കൃതത്തിലും ദ്രാവിഡസാഹിത്യത്തിലും ശാസ്ത്രീയമായി പരാമൎശിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇന്നും ഈ സമ്പ്രദായം നിലവിലിരിക്കുന്നതായി നമുക്കു കാണാം. ദേശീയൈക്യത്തിൻെറ പേരിൽ പക്ഷേ നാമതിൻെറ ഇരുണ്ട വശമാണു കാണുന്നതെന്നു മാത്രം. വികേന്ദ്രീകൃതമായ ഈ സ്ഥിതിസമത്വത്തിൻെറ സ്വഛന്ദ പ്രവൎത്തനമുണ്ടല്ലോ, അതായതു സ്വജാതികളോടുള്ള കൎത്തവ്യനിൎവ്വഹണം, അതിനെ നാം വൎഗ്ഗീയത, സ്വജനപക്ഷപാതം, പ്രാദേശികമായ സങ്കുചിതത്വം എന്നെല്ലാം തെററിവിളിക്കയാണു്!

സ്വയം സഹായിക്ക എന്നതു സ്വാൎത്ഥപരതതന്നെ. അതു ആരുടെയും വിമൎശനത്തിനു വിധേയമാകുന്നില്ല എന്നേയുള്ളൂ. ഒരു കുടുംബത്തിലുള്ളവരെ സഹായിച്ചാൽ ആ കുടുംബത്തിൽ പെടാത്തവർ അതിനെ സ്വജനപക്ഷപാതമെന്നു അധിക്ഷേപിക്കുന്നു. സ്വജാതിയെ സഹായിച്ചാൽ ആ ജാതിയിൽ പെടാത്തവർ അതിനെ വൎഗ്ഗീയതയെന്നു വിളിക്കും. ഒരു പ്രദേശത്തുള്ളവരെ സഹായിച്ചാൽ, ജാതിമതഭേദം കൂടാതെ സഹായിച്ചാലും, അതിൻെറ പേരു പ്രാദേശികത്വമനോഭാവമെന്നാണു്. കൎത്തവ്യബോധത്തിൽ പെടാത്തതിനെ അധിക്ഷേപിക്കാനെന്ന മട്ടിൽ നാം ഇങ്ങനെ 'ചീത്തപ്പേരു'കൊണ്ടു വ്യവഹരിക്കയാണു്. യഥാൎത്ഥത്തിൽ നാം ഒന്നോൎത്തു സന്തോഷിക്കയായിരുന്നു വേണ്ടതു്——സ്വാൎത്ഥത വെടിഞ്ഞു ജ്ഞാതി

കളെ സഹായിക്കയാണെന്നും അങ്ങനെ ഫലപ്രദമായി വികേന്ദ്രീകൃതസ്ഥിതി സമത്വവാദം നിലവിൽ വരുത്തുകയാണെന്നും ഇതുകൊണ്ടു ചെയ്യുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കിയിട്ടു്! സ്വന്തം ജ്ഞാതിവലയത്തിനുവേണ്ടി കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നു ഒരു സമ്പന്നൻ എന്നതു നാം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. അങ്ങനെ ഓരോരുത്തരും തൻേറതായ ജ്ഞാതിവലയത്തിനു സഹായം നല്കിയാൽ മതിയായിരുന്നു. രാഷ്ട്രവ്യാപകത്വം അതിനു സ്വയം സിദ്ധിക്കും; പിന്നെ വല്ലതും നിസ്സഹായതയിൽ അവശേഷിക്കുമെങ്കിൽ ഭരണകൂടത്തിനു അത്രയും കുറച്ചു ശ്രദ്ധിച്ചാൽ മതിയല്ലോ. അതാരും ഓർക്കുന്നില്ല. എല്ലാ ജാതിക്കാരിലുമുണ്ടു് ഭാഗ്യവാന്മാരായ സമ്പന്നന്മാർ. അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചാൽ മാത്രം മതി, സ്വാർത്ഥത വെടിഞ്ഞു അവരവരുടെ ജ്ഞാതിവലയത്തിനു സഹായം നല്കും; സ്വേച്ഛയാ ചെയ്തുകൊള്ളും; ക്ഷേമരാഷ്ട്രം പടുക്കാൻ വേണ്ടി നികുതി കൊടുത്തില്ലെങ്കിലും ഇതു ചെയ്യാതിരിക്കില്ല.

ജ്ഞാതിവലയം ചെറുതാകുമ്പോൾ സ്നേഹബന്ധം കൂടുതൽ അകൃത്രിമമാവുമല്ലോ. സമുദായരോഷത്തിൻെറ അനുമതി അങ്ങനെയുള്ളിടത്തു അത്രമാത്രം ഫലപ്രദവുമാകും. ആ വലയം കഴിയുന്നതും വളൎന്നു വലുതാകാൻ അനുവദിക്കുക; സമുദായസമ്മതിയും പ്രകടനവും അത്രമാത്രം ശിഥിലമാവുന്നു. തന്മൂലം പരമ്പരാഗതമായ സമ്പ്രദായം വൎഗ്ഗസാമാന്യത്തിൻെറ ഗുണഗരിമാവിനു വേണ്ടി എങ്ങനെ പ്രയോജനപ്പെടുത്താം എന്നതാണു പ്രശ്നം. സാമൂഹികമായ സാകല്യത്തിനുവേണ്ടി കർത്തവ്യത്തെ വ്യക്തിയുടെ മേൽ അടിച്ചേല്പിക്കണമെന്നോ? അങ്ങനെ കുറവും കുറവുമുണ്ടെങ്കിൽ അവയോടു സമരസപ്പെടണമന്നോ? അഥവാ ചെറിയ വലയങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന നൈസൎഗ്ഗികശക്തിയെ പെരുക്കിയെടുത്തു സമൂഹത്തിനൊന്നാകെ പ്രയോജനപ്പെടുത്താമെന്നോ?

കുടുംബഘടകത്തിൽനിന്നു വികസിച്ചുവരുന്ന ഈ സംസ്കാരം ഇന്ത്യക്കു മാത്രമുള്ള ഒന്നാണു്. നമുക്കിതിൽ അഭിമാനിക്കാനുള്ള വകയുണ്ടു്; നമുക്കതിനെ സംരക്ഷി

ക്കാൻ മാത്രം അതു വിലയുള്ളതാണ്. കഷ്ടകാലംകൊണ്ടെന്നു പറയട്ടെ, പാശ്ചാത്യമായ വ്യക്തിത്വവൈഭവത്തിൻെറ സ്വാധീനംകൊണ്ടും സാമുദായിക പരിഷ്കാരമെന്നു പറയപ്പെടുന്നതിൻെറ വഴിപിഴച്ച ആ പ്രസ്ഥാനംകൊണ്ടും ഈ സംസ്കാരത്തിനു സാരമായ ഉടവു തട്ടിയിട്ടുണ്ട്. പത്തൊമ്പതാം ശതകത്തിൽ ഹിന്ദുക്കളുടെ കൂട്ടുകുടുംബത്തിനും ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുവിട്ട അനേകം ആശ്രിതവർഗ്ഗത്തിനും എതിരായി ഒരു ഭയാനക സമരംതന്നെ നടന്നു. പുരോഗതിയുടെ പേരിലാണു ഈ യുദ്ധം നടന്നതു്. ഇതിൻെറ ഫലമായി എന്താണുണ്ടായതു്? ഒരു ക്ഷേമരാഷ്ട്രം എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടാതെതന്നെ കെട്ടിപ്പടുക്കപ്പെട്ടതിനു ഹേതുഭൂതമായ പണ്ടത്തെ വികേന്ദ്രീകൃതസ്ഥിതിസമത്വാവസ്ഥ ഇപ്പോൾ മാഞ്ഞുപോയി. പക്ഷേ നാമിനിയും വെളിച്ചം കണ്ടെത്തിയേക്കാം; അഭിപ്രായങ്ങൾ തിരുത്തിയേക്കാം; ചുററുമുള്ളവരെ സഹായിക്ക എന്ന ഈ 'പിൻതിരിപ്പൻ' ഗുണങ്ങളെ പുനർജ്ജീവിപ്പിച്ച് ബലപ്പെടുത്തിയേക്കാം: അങ്ങനെ ദേവന്മാരുടെ കണ്ണിൽ നാം യോഗ്യന്മാരായേക്കാം; ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിനു ഒട്ടേറെ ക്ലേശങ്ങൾ വരാവുന്നതു ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യാം.

വിലപ്പിടിപ്പുള്ള ഒന്നുണ്ടു നമുക്ക്; നാമതു കൈവശം വെച്ചിട്ടുണ്ട്. നാമതിൻെറ മഹത്വം അറിയേണ്ടുന്നപോലെ അറിയുന്നില്ല. അതു കിട്ടിയിട്ടും നാം നന്ദിയുള്ളവരല്ല; സന്തുഷ്ടരുമല്ല. മറിച്ചു വേറൊന്നുമില്ലല്ലോ എന്നോർത്തു നാം അസന്തുഷ്ടരുമാണ്. അവനവനെപ്പററി ഓർക്കുന്നതിലേറെ, എന്തോ ചില ബന്ധങ്ങളുള്ള അന്യന്മാരെപ്പററി ചിന്തിക്കുന്ന ഒരാളെ നാം കാണുന്നു; അയാൾ അഹന്തയെ നിയന്ത്രിച്ചു തൻെറ സമ്പത്തു അന്യന്മാർക്കു സന്തോഷപൂർവ്വം പങ്കുവെച്ചു കൊടുക്കുന്നു. എന്നിട്ടും നാം ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരാളിൽ സന്തുഷ്ടനാകുന്നില്ല. രക്തബന്ധമില്ലാത്തവർക്കു ഉപകാരം ചെയ്യുന്നില്ലെന്ന കാരണത്തിൽ നാം അയാളോടു കലഹിക്കുന്നു. നാം കണക്കു മറന്നുപോകുന്നു; അങ്ങനെ വല്ലവർക്കുംവേണ്ടി ഉപകാരംചെ

ന്നാൽ അയാളുടെ പങ്കു എത്രകണ്ടു കുറഞ്ഞുപോകുന്നുവെന്നു നാം ഓർക്കുന്നില്ല. ഒരാൾ തൻെറ സമ്പത്തും സൌകര്യങ്ങളും സ്വജാതിക്കാർക്കോ സ്വന്തം നാട്ടുകാർക്കോ പങ്കുവെച്ചു കൊടുക്കുന്നതു നാം കാണുന്നുണ്ടു്. അയാളെ അക്കാരണത്താൽ നാം അനുമോദിക്കുന്നേ ഇല്ല. പകരം എന്താണു ചെയ്യുന്നതു്? അയാളുടെ കുടുംബത്തിനും ജ്ഞാതികൾക്കും ദേശക്കാർക്കും പുറമയുള്ളവരെ അതിൽ പങ്കുചേർത്തില്ലെന്നു പറഞ്ഞു് നാമയാളെ കുററപ്പെടുത്തുന്നു. സാമീപ്യത്തിൻെറയും വികാരങ്ങളുടേയും നൈസർഗിക നിയമങ്ങൾ നാം മറക്കുകയാണു്. ഉള്ളതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുന്നില്ല നാം. ആ ഉള്ളതിനെക്കാണാൻപോലും നാം കൂട്ടാക്കുന്നില്ല. നമുക്കില്ലാത്തതിനെ ഓർത്തു നാം വിഷാദിക്കുന്നു; ആ വിഷാദം നമ്മെ സഹായിച്ചേക്കുമെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നു.

സാകല്യമായല്ലെങ്കിലും, മുഖ്യമായും സംസ്കാരമെന്നതു് ആത്മനിയന്ത്രണതത്വമെന്ന അഭിപ്രായം ഇവിടെ ഒന്നുകൂടെ ഊന്നിപ്പറയട്ടെ; ആത്മനിയന്ത്രണം നമ്മിലുണർത്തുന്ന അവസ്ഥാഭേദത്തെയും അച്ചടക്കത്തെയും പററി ഒന്നുകൂടെ ഓർമ്മിപ്പിക്കട്ടെ. അങ്ങനെ സംസ്കാരം എല്ലാ സമുദായങ്ങളിലും ഒരു ക്രമീകരണം ഉണ്ടാക്കുന്നുവെന്നും മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇനി ഒരടികൂടെ മുന്നോട്ടു പോയി, ചരിത്രകാരന്മാർ ഇന്ത്യയിലെ വർണ്ണസമ്പ്രദായത്തെപ്പററി പറഞ്ഞുവെച്ച കാര്യങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്നു നോക്കാം. ശക്തമായ ഒരു ഭരണകൂടം കഴിഞ്ഞു മറെറാരു ഭരണകൂടം അത്രയും ശക്തിമത്തായി വരുന്നതിന്നു ഇന്ത്യയിലുണ്ടായിട്ടുള്ള കാലവിളംബം ഏററവും വലുതാണു്. ഫലപ്രദമായ അധികാരം ചെലുത്തുന്ന കേന്ദ്രീയമോ പ്രാദേശികമോ ആയ ഭരണകൂടമില്ലാതെ ഇന്ത്യയിലുള്ളവർക്കു അനാഥമായിക്കഴിയേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു് പല ഘട്ടങ്ങളിലും. ഈ അരാജകത്വത്തിൽനിന്നു ഇന്ത്യയിലുള്ളവർ തപ്പിപ്പിഴച്ചതു നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറയും കൂട്ടുകുടുംബവ്യവസ്ഥയുടേയും ജാതിസമ്പ്രദായത്തിൻെറയും ബലംകൊണ്ടാണു്. സമാധാനം സംരക്ഷിതമായിരുന്നെന്നു മാത്രമല്ലാ, വാണി

ജ്യവും കലകളും—വിശേഷിച്ച സുന്ദരകലകളും ജീവിതത്തിനു അത്യന്താപേക്ഷിതമായ ഉപയോഗകലകളും അക്കാലത്തു അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിരുന്നു. ഭരണകൂടത്തിൻെറ അഭാവം വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നും വരുത്തിയിരുന്നില്ല. പേരിനൊരു രാജാവു തലപ്പത്തുണ്ടായാൽ മതി, കൎത്തവ്യനിൎവ്വഹണത്തിനു്. ചിലപ്പോൾ അതിൻെറയും ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. തത്വസംഹിത—ദൎശനം പുറംതള്ളപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ജാതിസമ്പ്രദായത്തിൻെറ അച്ചടക്കംകൊണ്ടു പൊതുജനാരോഗ്യം സുരക്ഷിതമാക്കിയിരുന്നു. ഉടമ്പടികൾ നടന്നിരുന്നു; വസ്തുവകകൾ സുരക്ഷിതങ്ങളായിരുന്നു. ഏതു നിലയ്ക്കും അരാജകത്വമുണ്ടായിരുന്ന അന്യദിക്കുകളെ അപേക്ഷിച്ചു നമ്മുടെ നാടു് നല്ല നിലയിലായിരുന്നു. വസ്തുവകകളിലും, ഉടമ്പടികളിലും, സ്വത്തിൻെറ സുരക്ഷിതത്വത്തിലുമാണല്ലോ ജീവിതം അടിയുറച്ചു നില്ക്കുന്നതു്. 'ആസ്റ്റിനിയൻ' അൎത്ഥത്തിൽ നിയമം ഇല്ലാതിരുന്ന കാലങ്ങളിലും സ്ഥലങ്ങളിലും ഇവയെല്ലാം 'സംസ്കാര'ത്തിൻെറ പ്രഭാവംകൊണ്ടു് സുരക്ഷിതമായി നിലനിന്നു പോന്നിരുന്നു. ഗവമ്മെണ്ടു ഉണ്ടെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും ധൎമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു; അങ്ങാടികളും വ്യാപാരവും നിലനിന്നിരുന്നു. നിയമപാലനത്തിനു ഗവമ്മെണ്ടോ രാജാവോ ഇല്ലെന്നുവെച്ചു് ആളുകൾ അലഞ്ഞുനടന്നു കുഴപ്പങ്ങളുണ്ടാക്കിയിരുന്നില്ല. കുടുംബം, ജാതി എന്നിവയുടെ നങ്കൂരമിട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ സമുദായനൗക തകൎന്നു പോകാതെ നിലനിന്നിരുന്നു. രാഷ്ട്രം ഉടഞ്ഞുതകൎന്നിരുന്നില്ല. കുട്ടുകുടുംബങ്ങളും ജാതിയും രാഷ്ട്രധൎമ്മവും രാഷ്ട്രത്തെ ഉറപ്പിച്ചുനിൎത്തിയിരുന്നു. ഏതുനിലയിലും ജനങ്ങളെ നല്ല നടത്തയിൽ സംയോജിപ്പിച്ചു നിൎത്താൻ ചിലതെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നു—**കുലധൎമ്മം, ജാതിധൎമ്മം, ഭാരതധൎമ്മം.** സംസ്കാരം ജീവിതത്തെ കൂടുതൽ സമ്പൂൎണ്ണമാക്കിയിരുന്നെന്നു മാത്രമല്ലാ, ഇന്ത്യയിൽ അരാജകത്വഘട്ടങ്ങളുണ്ടായപ്പോഴെല്ലാം രാജാവിൻെറയും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും കൃത്യങ്ങൾ നിൎവ്വഹിച്ചിരുന്നു താനും.

ഒരു ഗവമ്മെണ്ടെന്ന നിലയ്ക്കു സംസ്കാരം പ്രവൎത്തിച്ചിരുന്നതിനെസ്സംബന്ധിച്ചു് ലിഖിതലക്ഷ്യങ്ങളൊന്നും തെ

ളിവിനു ഹാജരാക്കാൻ ഇല്ല. നൈസർഗ്ഗികമായിത്തന്നെ ആ യാഥാർത്ഥ്യം അലിഖിതമാണ്. ധർമ്മം, അതായതു ആത്മനിയന്ത്രണം സ്വതേ നിലനിന്നിരുന്നു. അതായതു കുടുംബസംസ്കാരവും ജാതിസംസ്കാരവും ചോദ്യംചെയ്യപ്പെടാനാവാത്ത പ്രകൃതിയെന്നപോലെ ഗവർമ്മെണ്ടിൻെറ കൃത്യം നിർവ്വഹിച്ചിരുന്നുവെന്നു സാരം. ഭൗതിക നിയമങ്ങൾ വ്യക്തിജീവിതത്തെ ഭരിച്ചിരുന്നപോലെ അവ നിശ്ശബ്ദമായി പ്രവർത്തനം നടത്തുകയും ദേശീയജീവിതത്തെ പുലർത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ശരീരം ഒരു 'കണക്കെഴുത്തു പുസ്തകം' സൂക്ഷിക്കാറില്ലല്ലോ. അതിൻേറതായ ഒരു ലിഖിത നിയമാവലിയും ഇല്ലെന്നറിയാം. അതു സ്വയം പ്രവർത്തിക്കുന്നു; പ്രവർത്തനം തന്നെയാണ് അതിൻെറ തെളിവ്; മൂകപ്രവർത്തനം തന്നെയാണു അതനുസരിക്കുന്ന നിയമാവലിക്കും തെളിവ്. അതുപോലെ തന്നെയാണു നമ്മുടെ കുടുംബസംസ്കാരവും ജാതീയസംസ്കാരവും പ്രവർത്തിച്ചതു്. പോലീസോ അധികാരികളുടെ ബഹളമോ ഇല്ലാതെതന്നെ അവ നിയമങ്ങൾ നമ്മുടെ മേൽ ചെലുത്തിയിരുന്നു. അങ്ങനെ രേഖകളൊന്നും അവയുടെ നേട്ടങ്ങളെസ്സംബന്ധിച്ച് ഇല്ലാത്തതിനാൽ ചരിത്രപരമായ ഭാവനയിലൂടെ നാമവയെ കണ്ടുപിടിച്ച് ആസ്വദിക്കണം. ഭരണാധികാരികളില്ലാതെ ഇത്ര നീണ്ട കാലഘട്ടങ്ങളിൽ മറെറാരു നാട്ടിലും ഇത്ര ഫലപ്രദമായി കാര്യങ്ങൾ നോക്കാൻ 'സംസ്കാര'ത്തിനു സാധിച്ചിരുന്നുവെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. തെളിവുകൾ സഹിതം ഇക്കാര്യം സ്ഥാപിക്കാൻമാത്രം ചരിത്രജ്ഞാനം എനിക്കില്ലെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. തന്മൂലം ഇതിനെപ്പററി കൂടുതൽ വിസ്തരിക്കാൻ ഞാൻ പ്രാപ്തനല്ല. ആ നിലയ്ക്കു എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻ കഴിയുന്ന പണ്ഡിതന്മാർക്കുവേണ്ടി ഞാനതു വിട്ടുകൊടുക്കുന്നു.

ഭാരതീയ ജീവിതസമ്പ്രദായത്തിലേക്കു കടന്നുചെന്ന പലതിനേയും ഇന്നത്തെ ശക്തികൾ ലഘൂകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും പലതും ആ നാശത്തെ അതിജീവിക്കുന്നുണ്ട്; നമ്മുടെ ജീവിതരീതിയുടെ അഗാധതയിലുള്ള അങ്കുരങ്ങൾ

അവശേഷിച്ചുകിടപ്പുണ്ട്; അവയ്ക്കു നവചൈതന്യം വരും, അവ മുളച്ചു പൊന്തും. പഴയ മാതൃകയിൽ സംസ്കാരം കുടുംബികവും ജാതീയവുമായ അച്ചടക്കത്തിലൂടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു പകരം ആ സ്ഥാനത്തു രാഷ്ട്രാധികാരത്തിൻെറ അച്ചടക്കം ആയാലെന്തെന്നു ഒരു പ്രശ്നം വിഹിതമാണ്. ഈ പ്രശ്നത്തിനു ആദർശപരവും യഥാതഥാത്മകവും എന്നിങ്ങിനെ രണ്ടു വശങ്ങളുണ്ട്. അവ രണ്ടും വ്യത്യസ്തങ്ങളുമാണ്. രാഷ്ട്രനിയന്ത്രണത്തിലുള്ള കൊടുംവാഴ്ചയേക്കാൾ മോശമാണ് ജാതീയമായ സുഗ്രീവശാസനത്വമെന്നു കരുതുന്നവരുണ്ട്. മറിച്ചു കരുതുന്നവരുമുണ്ട്. യഥാതഥമായി നോക്കുമ്പോൾ കിട്ടുന്ന മറുപടി രാഷ്ട്രാധികാരം ഏതുതരം ആളുകളുടെ അധീനത്തിലായിരിക്കുമെന്നതിനെ ആസ്പദമാക്കിയായിരിക്കും. സാംസ്കാരിക നിയന്ത്രണത്തിനു എപ്പോഴും അനുകൂലമായ തരത്തിലാണു ഒരു വാദമുഖം. നിങ്ങളെപ്പററി കൂടുതൽ അറിയാവുന്ന ആളുകൾ, രാഷ്ട്രാധികാരികളേക്കാൾ വളരെക്കൂടുതൽ നിങ്ങളെ അടുത്തറിയുന്നവർ ആയിരിക്കും സാംസ്കാരിക നിയന്ത്രണം ചെലുത്തുന്നതു്. അവശ്യം വേണ്ടുന്ന വ്യതിയാനങ്ങളും നിയമാപവാദങ്ങളും വരുത്താൻ കഴിവുള്ളവർ അവരത്രേ. അവർ ചെലുത്തുന്ന അച്ചടക്കത്തിനു വിധികർത്താക്കൾ നടത്തുന്ന നിർവാഹകാധികാരത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ അയവുമുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തെപ്പററി കൂടുതൽ പറഞ്ഞാൽ ഇന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയകാര്യത്തിലേക്കു കടക്കേണ്ടിവരും; ആളുകളുടെ ഭാവനാവ്യാപാരത്തിനു അക്കാര്യം വിട്ടുകൊടുക്കയാണ് ഭേദം.

III

ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൻെറയും ദർശനത്തിൻെറയും സ്വാധീനം

ഇന്ത്യയിൽ ഇന്നു സത്യസന്ധതയോ ഔദാര്യമോ ചാരിത്ര്യമോ വദാന്യതയോ ഭൂതദയയോ പാപപരാങ്മുഖത്വമോ സൽക്കർമ്മോന്മുഖത്വമോ അവശേഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പ്രാക്തന വിശ്വാസികളുടെയും പ്രാചീനസംസ്കാരത്തിൻെറയും ബാക്കി വല്ലതും ഉള്ളതുകൊണ്ടാണ്. ആധുനികാശയങ്ങളും വിദ്യാഭ്യാസവും ഈ പ്രാക്തനപ്രഭാവത്തിൻെറ മുഖത്തു കരിതേക്കാനും അതിൻെറ സ്ഥാനത്തു ഭൗതികത്വവും സ്വാർത്ഥതയും സ്ഥാപിക്കാനും കഴിയുന്നതും പാടുപെട്ടിട്ടുണ്ട്. അല്പം ഉദ്വേഗപൂർവ്വം ഞാനൊരു സത്യം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കട്ടെ—ഇന്നു അദ്വൈതവാദികളുടെ വേദാന്തം ആസ്വദിക്കുകയോ പഠിക്കയോ അതിനെ ഭാരതീയാഭിമാനസമ്പത്തായി പരിഗണിക്കയോ ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ വേദാന്തത്തിനു നമ്മുടെ ജീവിതചര്യയിൽ കാര്യമാത്രമായ ഒരു പ്രാഭവവും ചെലുത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇന്നത്തെ നമ്മുടെ ദൈനന്ദിനജീവിതത്തിൻെറ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളാകുന്ന വ്യാമോഹങ്ങളിൽ നിന്നു അകന്നാണു വേദാന്തദർശനവും വേദാന്താധിഷ്ഠിത സത്യവും നില്ക്കുന്നതു്. ശ്രീ ശങ്കരൻെറ അദ്വൈതത്തേക്കാൾ ബ്രഹ്മജ്ഞാന ശാഖയായ ഭക്തിമാർഗ്ഗമാണു നമ്മുടെ സ്വഭാവത്തിലും നടത്തയിലും കൂടുതൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുള്ളതു്. ഞാനിക്കാര്യം ഇങ്ങനെ പറയാൻ കാരണമുണ്ട്. ദൈവത്തെയും ജീവിതത്തെയും പ്രകൃതിയെയും പററിയുള്ള ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ വരുന്നതിനു മുമ്പേതന്നെ അദ്വൈതവും ദ്വൈതവും വിശിഷ്ടാദ്വൈതവും നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു.

ഉപനിഷത്തുകളിൽ അവയുടെ തത്ത്വങ്ങൾ ലീനങ്ങളായി ക്കിടപ്പുണ്ട്. ആചാര്യന്മാർ അവയിൽനിന്നും മന്ത്രങ്ങളെ ടുത്താണ അവരുടെ ഉപദേശസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു അടിസ്ഥാ നപാഠങ്ങളുണ്ടാക്കിയതു്. നേരേമറിച്ച് കർമ്മയോഗവും പുനർജ്ജന്മവാദവും ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിനകത്തു ചുഴി ഞ്ഞിറങ്ങി അതിനെ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്; ഇന്നും ആ 'വാദ'ങ്ങളുടെ സ്വാധീനശക്തി സജീവമായി നിലക്കൊള്ളുന്നു. ഈ പുനർജ്ജന്മ വാദത്തിൻെറയും കർമ്മ ഫലാനുഭവവിശ്വാസത്തിൻെറയും ഫലമായാണ് നമ്മുടെ ജീവിതസമ്പ്രദായത്തിൽ ഇന്നും കാണുന്ന മേന്മകളും തിന്മ കളും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതു്. കർമ്മഫലത്തിൽ നിന്നു ഇജ്ജന്മ ത്തിലല്ലെങ്കിൽ അടുത്ത ജന്മത്തിലെങ്കിലും ഓടി രക്ഷപ്പെ ടാൻ കഴിയില്ലെന്നതാണല്ലോ നമ്മുടെ വിശ്വാസം. പത്തൊമ്പതാം ശതകത്തിൽ സുസംഘടിതമായ ധർമ്മ സ്ഥാപന പ്രസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടായിട്ടും, അങ്ങനെ വ്യക്തിപ രമായ ദാനധർമ്മത്തെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തിയിട്ടും, വിവേ ചനാരഹിതമായി നാം വ്യക്തിപരമായ ദാനത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതു് ഈ കർമ്മസിദ്ധാന്തത്തെ മുറുകെപ്പിടി ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ്. സമ്പന്നർ ധർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾവഴി 'പിച്ച'കൊടുക്കാൻ കൂട്ടാക്കാതെ സ്വയം തങ്ങൾതന്നെ ദാനംചെയ്യുന്നതു കർമ്മത്തിലും പുനർജ്ജന്മത്തിലും വിശ്വ സിക്കുന്നതിനാലത്രെ. സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു ചെയ്യുന്ന ദാനം എല്ലാവർക്കുംകൂടെയല്ലേ? അതാരു അംഗീകരിക്കും? കണ ക്കിലെടുക്കും? നേരിട്ടു വ്യക്തികൾക്കു നല്കുന്നതു ചിത്ര ഗുപ്തൻെറ പേരേടിൽ വീഴുമല്ലോ!

ഏതുതരം ജീവികളോടും കാണിക്കുന്ന മൂഢമായ ഭൂത ദയയും, വൃക്ഷലതാദികളിൽപ്പോലും അയുക്തികമായി ആരോപിക്കുന്ന ഉൽകൃഷ്ടതാമനോഭാവവും, ഹിംസാ ഭയവും—-ഇവയെല്ലാംതന്നെ പുനർജ്ജന്മത്തോടും കർമ്മസി ദ്ധാന്തത്തോടും ബന്ധപ്പെട്ടവയാണ്. മൂഢമായ ദാന ധർമ്മവും, പ്രയോജനമെന്തെന്നു പരീക്ഷിച്ചറിയാതെ എല്ലാ ററിനോടും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ഭൂതദയയും ഞാൻ പരാമർശി ക്കുന്നതു മററാണ്ടുംകൊണ്ടല്ലാ; അഭിപ്രായവ്യത്യാസ

ത്തിനു ഇടയാക്കുന്ന ഈ മനോഭാവം, ന്യായ്യവും ഉദാത്തവും സപ്രയോജനവുമായ ഇതേ മനോഭാവത്തിനേക്കാളേറെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൻെറ സ്വാധീനശക്തി നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൽ ചെലുത്തുന്നുവെന്നതുകൊണ്ടാണ്. രണ്ടാമതു പറഞ്ഞ മനോഭാവം യുക്തിസഹമാണ്; സദ്വികാരജന്യമാണ്; സാധുവിചാരഫലമാണ്. മതസിദ്ധാന്തങ്ങളോടു അനുബന്ധിച്ചതാണെന്നു പറയാവുന്നതല്ലാ. ഭാഗ്യം കൊണ്ടു ഈ ദയാശീലവും, ദാനബോധവും, ഭൂതദയയും വിവിധരൂപത്തിൽ ഇന്നും നിലവിലുണ്ട്. അവ ഉത്തമവും ഗുണകരവുമാണ്—ചിലപ്പോൾ അനഘവുമാണ്; പലപ്പോഴും അവയുടെ മൂല്യം സന്ദേഹാസ്പദമാവുമെങ്കിലും! ഇവയുടെ ഉൽപത്തിയും താങ്ങും നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ജനതയ്ക്കു പുനർജ്ജന്മത്തിലും കർമ്മസിദ്ധാന്തത്തിലുമുള്ള അടിയുറച്ച വിശ്വാസത്തിൽനിന്നാണ്.

നമ്മുടെ ഏററവും വലിയ ഇതിഹാസം കുട്ടികളെ മനസ്സിലാക്കുന്ന കഥ എന്താണ്? ശ്രീരാമനെ കുരങ്ങന്മാർ ആപത്ക്കാലത്തു സഹായിച്ചെന്നല്ലേ? നമ്മുടെ കുട്ടികൾ കുരങ്ങന്മാരെ കുറച്ചു കുസൃതിയുണ്ടെങ്കിലും നന്മയുററ സഹോദരങ്ങളെന്ന നിലയ്ക്കല്ലാതെ വീക്ഷിക്കുന്നതെങ്ങനെ? വിദേശങ്ങളിൽ 'സയൻസി'ൻെറ കൈകൾ കൊണ്ടു വാനരന്മാരെപ്പിടിച്ചു ജീവനോടെ പീഡിപ്പിക്കുന്നുവെന്നു കേട്ടാൽ മതി ഭാരതീയർ വ്യസനിക്കും. പരീക്ഷണശാലയിൽക്കിടക്കുന്ന ചുണ്ടെലിയുടെ നിഷ്ക്കളങ്കമായ കണ്ണുകൾ കണ്ടാൽ ഏതു ഭാരതീയനും സങ്കടപ്പെടും.

ക്രൂരതകൾ ഒരു പക്ഷേ നമുക്കു ഒഴിച്ചുമാററാവുന്നവയല്ലായിരിക്കും. നാം നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറ സ്വരൂത്തെപ്പററിയാണല്ലോ ചർച്ചചെയ്യുന്നതു്—സന്മാർഗ നിയമങ്ങൾ ആർക്കും ഉപദേശിക്കയല്ലാ. ഈ ലോകം ഒരു നിഗൂഢതയാണ്; ശരിയേയും തെററിനേയും പററി നമുക്കുള്ള തോതുവെച്ചു ആ നിഗൂഢതയെ വിശദീകരിക്കാൻ നമുക്കു ആവുന്നതല്ല. ജനനംമുതൽ മരണംവരെയുള്ള ഈ വിഷമസഞ്ചാരത്തിനിടയ്ക്കു എന്തെങ്കിലുമൊരു നേർവഴി കാണാമോ എന്നു നമുക്കു പരിശ്രമിച്ചുനോക്കാമല്ലോ.

കഴിവുള്ളിടത്തോളം കഴിയുമ്പോഴെല്ലാം നമുക്കു ക്രൂരതകളെ അകററിനിത്താൻ നോക്കാം. അതാണു സംസ്കാരം. വിശന്നും ഭയന്നും നിസ്സഹായമായി നടക്കുന്ന ഒരു ജന്തു, ശത്രുഭീതികൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ കണ്മുന്നിൽ പാറിനടക്കുന്ന അഴകററ പക്ഷി, ജീവിതപ്രേമംകൊണ്ടു് ഇഴഞ്ഞുപോയി ഒളിക്കുന്ന കീടം, ഇവററ ഒന്നുകിൽ നമ്മുടെ ഒരു പരേതപിതാവിൻെറയോ ഭ്രാതാവിൻെറയോ ഭാര്യയുടെയോ സന്താനത്തിൻെറയോ ആത്മാക്കളല്ലെന്നു ആരുകണ്ടു? പുനജ്ജന്മത്തിലും ആത്മചൈതന്യത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിൽ കുട്ടിക്കാലം മുതലേ വളരുന്ന ഒരു ജനതയ്ക്കു ഈ വിശ്വാസം കേവലം ഒരു മിഥ്യയല്ല. തലമുറകളായി തങ്ങൾക്കു കിട്ടിയിരിക്കുന്ന വിശ്വാസത്തിൻെറ സ്വാധീനശക്തിയാണു ഈ മൂകജീവികളോടുള്ള മനോഭാവത്തിൽ നിഴലിക്കുന്നതു്.

ഇനി മറെറാന്നു്. കുട്ടിക്കാലം മുതലേ ഈശ്വരൻെറ സർവവ്യാപിത്വത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവർക്കും ഈ ജന്തുലോകത്തോടുള്ള മനോഭാവം മറെറാന്നാവാൻ തരമില്ല. മാത്രവുമല്ലാ ഈശ്വരൻെറ അവതാരങ്ങളായും പ്രതിബിംബങ്ങളായും നാം ആരാധിക്കുന്നതു മനുഷ്യരൂപങ്ങളെ മാത്രമല്ലാ; ചരാചരങ്ങളെ ആകമാനം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തരത്തിലാണു നമ്മുടെ ദേവരൂപങ്ങൾ. ഒന്നോർത്താൽ മതി. പ്രപഞ്ചത്തിലെങ്ങും ഈശ്വരനുണ്ടു്; ചരത്തിലും അചരത്തിലും. ''ഈശാവാസ്യാമിദം സർവ്വം യത്കിം ച ജഗത്യാം ജഗത്''. അപ്പോഴറിയാം ബഹുദേവാരാധന കേവലം അന്ധവിശ്വാസമല്ലെന്നു്; തികച്ചും യുക്തിയുക്തമായ ഒരാരാധനാസമ്പ്രദായമാണെന്നു്.

ഇന്ത്യയിലെ അധമർണ്ണനു എപ്പോഴും ഒരു വിശ്വാസമുണ്ടു് കടം വാങ്ങിയാൽ ഈ ജന്മത്തിലല്ലെങ്കിൽ അടുത്ത ജന്മത്തിലെങ്കിലും വീട്ടേണ്ടതാണെന്നു്. ശൈശവം മുതലേ അവനതിൽ ദൃഢമായി വിശ്വസിക്കുന്നു, ഈ ജന്മത്തിൽ തീർക്കേണ്ടുന്ന കടം വീട്ടാതെ വന്നാൽ സംസാരവ്യസനത്തിൽ ആണ്ടുമുങ്ങത്തക്കവണ്ണം അടുത്ത ജന്മം അച്ഛനായോ ഭാര്യയായോ മകനായോ അവൻ പിറക്കുമെന്നും അങ്ങനെ

ആ കടം വീട്ടുമെന്നും ആണു വിശ്വാസം. കടം വീട്ടാതെ പിതാവു മരിച്ചെന്നിരിക്കട്ടെ; പുത്രന്റെ പരിപാവന കർത്തവ്യമാണ് ആ പിതാവിന്റെ കടം വീട്ടുക എന്നതു്. പിതാവിന്റെ വീട്ടാത്ത കടത്തിനു് പുത്രൻ ബാദ്ധ്യസ്ഥനാണെന്നു് ഹിന്ദുനിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ടു്. നിയമത്തിന്റെ കഥ നിൽക്കട്ടെ, പുത്രന്മാരുടെയും അധമർണ്ണരുടേയും മനോഭാവമാണ് നമുക്കിവിടെ ചിന്തിക്കേണ്ടതു്. നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു യാഥാർത്ഥ്യമാണ് അതു്.

വിവാഹമെന്നതു് ഒരു കൂട്ടുകരാറാണ്. ഒഴുമുറി വെയ്ക്കലും പിരിഞ്ഞിരിക്കലും വലിയ ദോഷമായിട്ടാണ് കണക്കാക്കുന്നതു്. ചുററുപാടുകളുടെ നിബ്ബന്ധംകൊണ്ടു് വിവാഹമോചനം ന്യായ്യമാണെന്നുവന്നാലും സ്ത്രീക്കു് രണ്ടാം വിവാഹമെന്നതു് വിരളമാണ്. ബാലവിധവകൾക്കു് ഈയിടെ പുനർവിവാഹം കാണുന്നു. എങ്കിലും ഇപ്പോഴും വിധവ പരേതന്റെ ഭാര്യയായിത്തന്നെ തുടരണമെന്നും രണ്ടാം കണവനെപ്പററി ചിന്തിക്കരുതെന്നുമാണ് സാധാരണനിയമം. നമ്മുടെ മതവിശ്വാസംകൊണ്ടു് രൂപപ്പെട്ട ഭാരതീയ സംസ്കാരം ഇതത്രെ. അഗ്നിസാക്ഷികമായി ബന്ധപ്പെട്ടവരെ മൃത്യുവിനുപോലും വേർപിരിക്കാവുന്നതല്ല.

ദമ്പതികളുടെ ജീവിതസമ്പ്രദായം, പെരുമാററം, കുടുംബത്തിലവക്കുള്ള സ്ഥാനം എന്നിവയെല്ലാം നമ്മുടെ സംസ്കാരമാതൃകയിൽ ശരിക്കും നിവ്വചിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടു്; ഇവയെല്ലാം മറുനാടുകളിൽ ഉള്ളവയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമാണ് ഇവിടെ. അടിസ്ഥാനപരമായി മാനസിക വികാരങ്ങൾ എവിടേയും ഒന്നുതന്നെ; ലോകത്തിലെങ്ങും എല്ലാ ഭർത്താക്കന്മാരും ഒരുപോലെതന്നെ. ഭാര്യമാരും അങ്ങനെതന്നെ. പക്ഷേ പെരുമാററത്തിന്റെ രീതികൊണ്ടു് ഒരു ജനവിഭാഗത്തെ മറെറാരു ജനവിഭാഗത്തിൽ നിന്നു് വേർതിരിച്ചറിയാൻ നമുക്കു കഴിയുന്നു. ഈ രീതി വ്യത്യാസങ്ങളാണ് ഓരോ രാഷ്ട്രത്തിന്റെയും സംസ്കാരങ്ങളെ വേർതിരിച്ചു കാണിക്കുന്നതു്. ഭാര്യയുടെ വ്യക്തിത്വവും വികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും ഭർത്താവിന്റേതു

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

മായി ലയിച്ചുചേൎന്നു് അങ്ങനെ ഭാൎയ്യയെന്നൊരു വ്യക്തി നിശ്ശേഷം മാഞ്ഞുപോകുന്നതുവരെ എത്തിച്ചേരുന്ന സമ്പ്രദായം—ഇതിനു ചില അപവാദങ്ങൾ കണ്ടേക്കാം—ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിൻേറതാണെന്നു് പറയുമ്പോൾ അതൊരതിശയോക്തിയല്ല. ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിൽ ഹിന്ദുക്കൾ മാത്രമല്ലാ ഇൻഡ്യയിലെ ക്രസ്ത്യാനികളും മുസ്ലീങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു എന്നോൎക്കണം. ഭാൎയ്യയേക്കാൾ ഒരു ഭൎത്താവിനുള്ള പ്രാധാന്യം ഒരു സാൎവ്വലൗകികകാൎയ്യമാണു്; എങ്കിലും അതു തികച്ചും ഭാരതീയമാണു്. സാക്ഷരനും നിരക്ഷരനും, ഉയൎന്നവനും താഴ്ന്നവനും ഒരുപോലെ കൈക്കൊള്ളാവുന്ന ഈ തത്വം ലോകമാകെ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള മതസിദ്ധാന്തത്തിനോടു കടപ്പെട്ടതാണു്.

ഏതായാലും ഞാൻ സംസ്കാരത്തെ സ്പൎശിക്കുന്ന ബാഹ്യകാൎയ്യങ്ങളെപ്പററിയാണു് ഇവിടെ പരാമൎശിക്കുന്നതു്. സത്യത്തിൽ ഇൻഡ്യയിലെ ഒരു ഭാൎയ്യ ആരുമല്ലെന്നുള്ള നിലയിലുള്ളവളല്ല. കുടുംബത്തിൽ അവൾക്കുള്ള സ്ഥാനം ഭൎത്താവിനുള്ളതിനേക്കാൾ മികച്ചതാണു്. എങ്കിലും അമ്മയുടെ നൈസൎഗ്ഗികമായ ഉന്നതസ്ഥാനമാണു് അതു കാണിക്കുന്നതു്. ഭാരതത്തിൻെറയും സ്ഥിതി വ്യത്യസ്തമല്ല. ഏതു ചുററുപാടിലും ഭാരതീയസംസ്കാരം വളരെ ഉന്നതമെങ്കിലും ഗൌണമായ സ്ഥാനമാണു് യുവതിയായ ഒരു ഭാൎയ്യയ്ക്കു് നൽകിയിട്ടുള്ളതു്. ഇതിൽനിന്നും അവൾക്കു് വിടുതൽ കിട്ടി സ്ഥാനോന്നതി ലഭിക്കുന്നതു് അമ്മയാകുമ്പോൾ മാത്രമാണു്. എന്നാൽപോലും അവൾ ബാഹ്യമായെങ്കിലും ഒരു താഴ്മ പുലൎത്തുന്നുണ്ടു്—അല്പം അന്തസ്സോടുകൂടിത്തന്നെ. ശാന്തമായ ഒരു നമ്മബോധത്തോടുകൂടിയാണു് അവൾ അതു് സഹിക്കുന്നതു്.

ഹിന്ദുമതത്തിൻെറ അനുഷ്ഠാനഭാഗം ഈശ്വരചൈതന്യത്തിൻെറ പൂൎണ്ണതയ്ക്കുവേണ്ടി സ്ത്രീത്വത്തെ അനിവാൎയ്യമായി അനുശാസിക്കുന്നു. ഹിന്ദുവിൻെറ ഏതു ദേവനുമുണ്ടൊരു ദേവി. ദേവീപൂജയ്ക്കു് ഹിന്ദുമതത്തിൽ വലിയ സ്ഥാനമുണ്ടു്. അദ്വൈതസിദ്ധാന്തത്തിൻെറ മൂൎദ്ധന്യം

നാം ശ്രീശങ്കരനിലാണല്ലോ കാണുന്നതു്. ദേവീസ്തോത്ര ങ്ങളിൽവച്ചു് ഏററവും ഭക്തിസംവർദ്ധകമായവ അമ്മയുടെ വിവിധരൂപങ്ങളെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടു് ശ്രീശങ്കരൻ എഴുതിയ സ്തോത്രങ്ങളാണു്.

ഹിന്ദുമതത്തിലുള്ള ഈ ആചാരം ഹൈന്ദവസംസ്കാരത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കുള്ള സ്ഥാനത്തിനു് മാറേററീട്ടുണ്ടു്. ഔപചാരികവും ബാഹ്യവുമായ ആചാരങ്ങളിൽ താഴ്ന്ന സ്ഥാനമാണു് നൽകിയിട്ടുള്ളതെങ്കിലും ഹൈന്ദവസമുദായത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കു് ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഉന്നതസ്ഥാനത്തിനു് ഇതാണു് മുഖ്യ ഹേതു.

നമ്മുടെ ജനസാമാന്യത്തിൻെറ വാസഗൃഹങ്ങൾക്കുള്ള ആകൃതി ഒന്നു നോക്കുക. തെരുവിൽ നില്ക്കുന്ന ആ വീടുകൾക്കു പുറംതിണ്ണകളുണ്ടായിരിക്കും. വഴിയാത്രക്കാർക്കു് അഭയം നല്കണമെന്ന മതശാസനത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന ദൃശ്യങ്ങളാണവ. പഴയ ആ തരം വീടുകളും പുതിയ മാതൃകയിലുള്ള വീടുകളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാം. മതിൽക്കെട്ടുകളോടു കൂടിയ പുതിയ വീടുകൾ അതിർത്തിലംഘകന്മാരെ അകററാനുള്ളവയാണു്. വീടെത്ര ചെറുതായാലും അതിനൊരു പൂജാമുറി ഉണ്ടായിരിക്കും: അടുക്കളയ്ക്കടുത്തായിരിക്കണം പൂജാമുറി. പാകംചെയ്ത ഭക്ഷണം ദേവന്മാർക്കു നിവേദിച്ചു് കുടുംബാംഗങ്ങൾ ദേവോച്ഛിഷ്ടം കഴിക്കണമെന്നുള്ളതത്രേ സങ്കല്പം.

ബ്രിട്ടൻ, യൂറോപ്പു്, അമേരിക്ക എന്നീ നാടുകളിലെ സംസ്കാരത്തിന്മേൽ ബൈബിൾ ചെലുത്തിയിരിക്കുന്ന സ്വാധീനശക്തിതന്നെയാണു് ഇന്ത്യയിലുള്ളവരുടെ ചിന്തയിലും വാക്കിലും കർമ്മത്തിലും രാമായണവും മഹാഭാരതവും കൃഷ്ണചരിതാമൃതവും ചെലുത്തിയിട്ടുള്ളതു്. ഇന്ത്യയിലെ പുരാണം, മതാചാരങ്ങൾ, ദർശനങ്ങൾ—ഇവയെല്ലാം പിണഞ്ഞുകൂടിക്കിടക്കുന്നതായിക്കാണാം നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറ ഓരോ അംശത്തിലും; അഥവാ നമ്മുടെ ജീവിതസമ്പ്രദായം പുരാണങ്ങളിലും മതാചാരങ്ങളിലും ദർശനങ്ങളിലും ദർശിക്കാം. ആർക്കുമറിഞ്ഞുകൂടാ ഏതു ഏതിനു കാരണമെന്നു്; ഏതു ഏതിൻെറ ഫലമെന്നും.

ശീതോഷ്ണാവസ്ഥയ്ക്കും നമ്മുടെ ജീവിതരീതി രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ ഒരു പങ്കുണ്ട്. ശരീരശുദ്ധിക്ക് മതകാര്യങ്ങളിൽ മഹത്തായ സ്ഥാനമുണ്ട്—ഉടയും ഉടലും ശുദ്ധമാക്കിവേണം മതകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിക്കാൻ. ഇതും നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറ ഒരു വ്യാവർത്തകധർമ്മമാണ്. ഇതിനെതിരായി ഒരു വാദം ഉന്നയിക്കാം. ഇന്ത്യയിൽ അഴുക്കും അശുചിയും ക്രമത്തിലേറെയുള്ളതുകൊണ്ടാണ ഇതെന്ന്. നേരാണ്. ഏതു പട്ടിണിയുടേയും കഷ്ടപ്പാടിൻെറയും നടുവിൽ ഏററവും ദരിദ്രൻപോലും ശുചിത്വത്തിനു നല്കുന്ന സ്ഥാനം നമുക്കു സ്പഷ്ടമായി കാണാം. ദാരിദ്ര്യംകൊണ്ടു നിവൃത്തിയില്ലെന്നുവന്നാലും അവൻ ശുചിത്വം പുലർത്താൻ കൊതിക്കുന്നു. തിടുക്കപ്പെട്ടുള്ള സ്നാനംപോലും ചിലപ്പോൾ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്, വിസ്തരിച്ചുള്ളതിനു നേരമില്ലെങ്കിൽ. എന്നാലും അതു വേണ്ടെന്നുവെയ്ക്കുന്നില്ല.

നമ്മുടെ സംഗീതം മിക്കവാറും മതപരമോ ദർശനപരമോ പ്രാർത്ഥനാപരമോ തന്നെയാണ്. ശൃംഗാരരസസങ്കീർണ്ണമായ ചില ഗാനങ്ങളുള്ളവപോലും മതപരമായ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കു വിധേയമാണ്. നമ്മുടെ നൃത്തങ്ങളും അങ്ങനെതന്നെ. നമ്മുടെ യാചകർ പാടിക്കൊണ്ടാണ പിച്ചതെണ്ടുന്നതു്. ആ പാട്ടുകളോ? മതത്തിലും തത്ത്വജ്ഞാനത്തിലും കുതിർന്നവതന്നെ. മനുഷ്യനെ ജീവിതകല ഉപദേശിക്കുന്നവയുമാണ്. ഇന്ത്യയിലെ തെണ്ടികളും പിച്ചക്കാരും പാടുന്ന പാട്ടുകളെന്നപോലെ മറെറാന്നും തന്നെ അത്രമാത്രം നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നില്ല.

ഇന്നത്തെ പാഠശാലാസമ്പ്രദായം വന്നിട്ടും പ്രാധാന്യേന തൊഴിലിനെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള ജാതീയ സംസ്കാരം മാഞ്ഞുപോയിട്ടില്ല. പിതാക്കളുടെ തൊഴിൽ മക്കൾ ഏറെറടുക്കുന്നു. ദേശീയ ജീവിതത്തിൻെറ ചൈതന്യമായ കലകളും തൊഴിലുകളും ഇക്കാലത്തും പരമ്പരാഗതമാണ്. മറുനാടുകളിൽ സാങ്കേതിക വിദ്യാലയങ്ങളിൽ നിന്നു ലഭിക്കുന്ന പരിശീലനം നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഭവനത്തിനക

ത്തുനിന്നും കിട്ടുന്നു. സ്വജാതിയിൽ നിന്നുതന്നെ വിവാഹം വേണമെന്ന നിയമംമൂലമായി ഭാര്യയും ഭർത്താവും ഒരേ കൈത്തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന കുലത്തിൽനിന്നു വന്നു ചേരുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു കുടുംബം ഒരു തികഞ്ഞ വിദ്യാലയകേന്ദ്രമായി മാറുന്നു; ആണുങ്ങളും പെണ്ണുങ്ങളും കുട്ടികളും ഓരോ തൊഴിലും ഒന്നിച്ചിരുന്നു ചെയ്യുന്നു. അനേകലക്ഷം ആളുകൾക്കു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഇതുമൂലമായി തൊഴിലിനു നിർണ്ണീതത്വവും പരിശീലനവും കിട്ടുന്നുണ്ടു്. എണ്ണം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യാലയങ്ങൾക്കു ഒരു പ്രാധാന്യവും കല്പിക്കാൻ തോന്നുകയില്ല. നമ്മുടെ ദേശീയജീവിതം ഇവയെ മാത്രമാണു നമ്പിയതെന്നിരിക്കട്ടെ, ജാതീയമായ തൊഴിലുകൾ നാട്ടിൽ ഇല്ലെന്നും വരട്ടെ, നമ്മുടെ ആളുകൾക്കു അത്യാവശ്യത്തിനുള്ള സാധനങ്ങൾപോലും കിട്ടാനുണ്ടാവില്ലായിരുന്നു.

ഭാരതീയരിൽ അനേകംപേർ സ്വാർത്ഥമതികളാണു്; ഭൗതികവാദികളാണു്; ജീവിതപ്രണയികളാണു്; സമ്പൽപ്രിയരാണു്; ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ശക്തിമത്തായിഎടുത്തു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നശ്വരത്വബോധമോ വേദാന്തമോ ദർശനമോ തൊട്ടുതേച്ചിട്ടില്ലാത്തവരുമാകട്ടെ. പഴഞ്ചൊല്ലുകളും തത്വജ്ഞാനങ്ങളും സുലഭമായുള്ള ഈ നാട്ടിൽ ഇത്തരം ദോഷങ്ങൾ നിലനില്ക്കുന്നുണ്ടു്—ശരിതന്നെ; സമ്മതിക്കാം. എങ്കിലും നമ്മുടെ സംസ്കാരം ഈ ഉൽകൃഷ്ടാദർശങ്ങളെ പൊക്കിപ്പിടിക്കുന്നുണ്ടു്; സ്വാഭാവികമായി കാണിക്കുന്നുണ്ടു്; മുദ്രകൾ മാഞ്ഞുപോയിരിക്കാം; എങ്കിലും നിശ്ശേഷം മാഞ്ഞിട്ടില്ല. നമ്മുടെ സാക്ഷാത്തായ ജീവിതഗതിയിൽ മായയും വേദാന്തവും സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങൾ അസ്പഷ്ടമുദ്രകളേ പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളു; എന്നാലും രാമനും സീതയും ഭരതനും നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിൻെറയും നിത്യജീവിതത്തിൻെറയും എല്ലാവശങ്ങളിലും ഇന്നും ജീവിക്കുന്നു; വിശേഷിച്ചും നിരക്ഷരകുക്ഷികളുടെ ജീവിതത്തിൽ അവരെ ശരിക്കും കാണാം. നവീന വിദ്യാഭ്യാസം ഈ പഴയ മാതൃകകളെ

തുടച്ചുമാററി; എങ്കിലും നിശ്ശേഷം അവ മാഞ്ഞുപോയിട്ടില്ല.

പഴയ പെരുമാററത്തിൻെറ മാതൃകകൾ നിശ്ശേഷം നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാൻ തക്കവണ്ണം സമുചിതമായ പുനരുജ്ജീവനവും എതിപ്പുകളും കാലാനുസൃതമായി പൊന്തിവരാതിരുന്നിട്ടില്ല. കോടിക്കണക്കായുള്ള നമ്മുടെ ഇടയിൽനിന്നു, ചിലപ്പോൾ മതത്തിനും ദർശനത്തിനും നവചൈതന്യമരുളാൻ ആരെങ്കിലും ഒരാൾ പെട്ടന്നു ഉദിച്ചു പൊന്തിയെന്നും വരും.

പുനർജ്ജന്മത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇപ്പോഴും നിലവിലുള്ള വ്യാപകമായ വിശ്വാസം നമ്മുടെ ആൾക്കാർക്കു കാട്ടിലും നാട്ടിലുമുള്ള പക്ഷിമൃഗാദികളോടും ഏററവും ചെറിയ ജീവിയോടും ഉള്ള മനോഭാവത്തിന് രൂപവും ബലവും കൊടുക്കുന്നു എന്ന് നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞല്ലോ. ജന്മനാ നമ്മിൽ പലരും സസ്യഭുക്കുകളാകാൻ ഇതാണ് കാരണം: മാംസാഹാരവർജ്ജനത്തിന് സമുദായത്തിൽ ഒരു ഉയർന്ന സ്ഥാനം കിട്ടാനും മറെറാന്നല്ല ഹേതു. ഒരു ഘട്ടത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറെറാരു ഘട്ടത്തിൽ നമ്മുടെ ഓരോരുത്തരുടേയും ജീവിതത്തിൽ ബുദ്ധിജീവികളുടെയോ തൊഴിലാളികളുടെയോ വ്യാപാരികളുടെയോ ജീവിതത്തിൽ, ഒരു വൈരാഗ്യചിന്ത ഉദിച്ചു പൊങ്ങുന്നതായി കാണാം. സ്പഷ്ടമായും അതൃപ്തികരമായ ജീവിതരീതി കൈക്കൊള്ളുന്ന തെണ്ടികളായ പിച്ചക്കാരേപ്പോലും നാം ബഹുമാനിക്കുന്നുണ്ട്. ദരിദ്രനായ ഒരു മനുഷ്യൻ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല അവൻെറ ദാരിദ്ര്യത്തെ ആസ്പദമാക്കി മതപരമായ ഒരു ഉന്നതസ്ഥിതിയിലും എത്തിച്ചേരുന്നു. മററുരാജ്യങ്ങളിൽ യുക്തിസഹം എന്നു തോന്നാത്ത തരത്തിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ത്യാഗികൾക്കും സന്യാസികൾക്കും ആരാധകർ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഈ ചുററുപാടുകളിൽനിന്നു പലതിനെയും ഇന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങൾ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയിട്ടുണ്ടെന്ന് പലർക്കും അറിയാം. ഇതെല്ലാംതന്നെ നമ്മുടെ മതത്തിൻെറയും ദർശനത്തിൻെറയും സ്വാധീനശക്തികൊണ്ടു

മാത്രമാണ്. ആകെക്കൂടെ നോക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ സംസ്കാ
രവും, മൂല്യങ്ങളേപ്പററി നമുക്കുള്ള ബോധവും ആദ്ധ്യാത്മി
കത്വത്തിന് അഭിമുഖമായിട്ടാണ് നിൽക്കുന്നത്.

ഈ ആഭിമുഖ്യം നമ്മുടെ ദേശീയസംസ്കാരത്തിന്റെ
ശാശ്വതസ്വഭാവമായിത്തീരട്ടെ. നമ്മുടെ ജീവിതം വളന്
ധർമ്മവുമായി സാത്മ്യം പ്രാപിക്കട്ടെ. അതിനുമാത്രമേ
ദേശീയജീവിതത്തെ താങ്ങാനും നിലനിർത്താനും കഴിയൂ

ശുഭം.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

KOTTAYAM

Cl. No. 901.9 Acc. No. 45272

This book should be returned on or before the date last stamped below.

13 FEB 2002		
2 JAN 2009		
31 JAN 2009		

If the book is not returned on due date
a fine of 20 Ps. per day will be charged

901.9 45272

രാജഗോപാലാചാരി. സി

നമ്മുടെ സംസ്കാരം

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
Call No. 901.9 Acc. No. 45272
Author: രാജഗോപാലാചാരി.സി
Title: നമ്മുടെ സംസ്കാരം

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org